

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában:
 Egész évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
 Egyes szám ára 8 fillér.

Szerkeszti és kiadja:
BUDAY ALADÁR
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/b.

A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
 Európa egyéb államaiba és Amerikába egész évre --- --- --- --- --- 7 kor.
 Egy petítor hirdetés ára 20 fillér.

Február 28 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	N a p		Nap hossza	☉	H o l d		Hold- váltás
					kél	nyug.			kél	nyug.	
16 Vasárnap	Julánna	Máté (IV. 1—	3 Triod kezd.	Luk. (XVIII.	6 49	5 7	106.18 p.	☉	dél e.	dél e.	Holdtölte 22-én deután 2 ó. 4 p.
17 Hétfő	Donát vt.	11): Jézus a	4 Izidor	10—14): Két	47	9	22		11 54	2 31	
18 Kedd	Simeon pk.	pusztába vite-	5 Agota	ember méne	45	11	26		d. u.	3 29	
19 Szerda	Konrad kán.	ték a lélektől,	6 Bukol	a templomba,	44	12	28		2 3	4 18	
20 Csütörtök	Aladár vt.	hogy megki-	7 Parsenius	hogy imád-	42	14	32		3 14	5 0	
21 Péntek	Jézus lánzsája	sértessék az	8 Theodor	kozzanak: 1	40	15	35		4 25	5 35	
22 Szombat	Péter széke	ördögtől.	9 Niezefor	fariz..1 ramos	39	16	37		5 35	6 6	

A kés... a bog... a csuda...

Az én szükebb hazámban, a szép Erdővidéken, meghalt egy ember. Meghalt, mert félt a késtől. Belső nyavalya sorvasztotta esztöndökön át, de doktort nem hívattott, míg le nem esett a lábáról.

— Nehéz beteg — ment szájról-szájra a hír — még doktort is hozattak.

A doktor megkérdezte:

— Mi baja? Hol érez fájdalmat?

Felelt a beteg:

— Valami bog van a hasamban.

A doktor alaposan megvizsgálta a beteget.

— Ugy van, bog van a hasában. Ezt ki kell vágni.

Ha kivágom, meggyógyul.

A beteg összeszedte minden erejét s nem annyira mondta, mint kiabálta:

— Az én husomba ne vágja a kését, doktor ur! Inkább halljak meg. Meg is halt.

Néhány napig kenegették a tudós asszonyok, de a «bog» nem oszlott el. Meghalt, mert félt a késtől. A doktor késétől. A közönséges késtől, mit csizmája szárában szokott hordani a falusi ember, nem félt. Bátor, szilaj, vakmerő ember volt. Csak a doktor késétől félt, mely nagy fájdalom árán ugyan, de életet ígért.

Csudálatos, ma éjjel mind ez a kés s mind ez a bog forgott az elmémben. Hánykolódtam, nem aludtam, fáradtan keltem föl s most még mindig kísér a kés, kísér a bog. Elkísérték az íróasztalomig. S a mint itt ülök asztalomnál, az én emberem teste nő, növekedik. Az első pillanatban akkora, mint egy ház, aztán mint egy város. Aztán tovább terül, növekedik s előttem egy szörnyű nagy, belső nyavalyákkal, mindenféle bogokkal megterhelt, sanyargatott test. Ez már nem egy ember teste. A magyar nemzet teste ez.

Ez a test súlyos beteg, annyira beteg, hogy már-már doktort kell hivatnunk melléje. Ennek a betegnek, úgy tetszik nekem, a javasasszonyok kenegetése nem használ: kés kell ide, doktori kés.

Vettétek észre ugy-e, hogy egyszer-másszor mi is előszedjük késünket, hogy a beteg testből kivágjunk egy-egy bogot? Annyit, a mennyit lehet. S vettétek-e észre, hogy már csak a láttára is a késnek, a javasasszonyok egész légiója állja körül a beteget, nehogy közelébe férhessünk? Vettétek-e észre, hogy magának a betegségnek becsületes megnevezése is mely nagy izgalmat, fölháborodást okoz a nehéz nyavalyát kenegetéssel gyógyítgatók seregében?

Ha a nép súlyos bajairól, földre teperő nagy terheiről beszélsz: izgató vagy. Ha csak annyit mondasz: a nép idegen földre vándorol, mivelhogy itthon nincs munkája, kenyere: országháborító vagy. Ha észreveszed, hogy itt-ott földönfutóvá teszik a népet a birtokrendezéssel: osztályharez szításával gyanusitnak meg. — Ha békességre, szeretetre, testvéries, együttes munkára serkentetted a feleketeket: Istentagadó vagy.

Akármiről beszélsz, akármilyen nyugodt hangon, mérsékletességgel, a köz javát, üdvét munkáló szándékkal beszélsz: izgat a beszéded, izgatja azokat, kiknek minden úgy van jól, a mint van. Bármerre jársz, a vezető emberektől azt hallod: a szomszédban sok a baj, itt semmi baj sincs. Itt a nép elégedett, boldog. S bárhol kérdezd a népet: panasznak, sirásnak vége-hossza nincs. És akkor keresed az igazságot. S keresvén, látod saját szemekkel: egy nagy beteg fekszik előtted. És látod, hogy ennek a betegnek teste tele van bogokkal. És ez a beteg nem olyan beteg, mint az én betegem, ki félt a késtől s meghalt. Ez a beteg nem fél a késtől. Itt a javasasszonyokat

rázza a hideg a késnek láttára. Merthogy nekem is, neked is, meg ő neki is volt némi része abban, hogy ezek a sorvasztó bogok kifejlődtek a nemzet testében: legbölcsebb letagadni e bogok létezését. Ki mondja, hogy ebben a testben bog van? Nem is bog, hanem bogok? Egy kis vértorlódás az egész. Csak kenegetni és mindig kenegetni kell a testet s a beteg meggyógyul. Nem kell ide kés! Minket a kés izgat, idegessé tesz!

Hát hiszen minket is izgat valami, csak hogy nem a kés, hanem a bog. A bogok. Azok a bogok, melyekkel a nemzet teste tele van, a melyektől már alig áll a lábán. S ha minket izgat, miért legyünk kiméletesek mások nyugalma iránt? Hol van az megírva, hogy csak minket izgassanak a megsokasodott bajok, a halálós betegségek, melyekről napról-napra kapjuk a jelentéseket az ország minden részéből?

Hiszen ismerünk mi is bogokat, melyeket kenegetéssel is lehet gyógyítani. Hát ezeket csak kenegessék el. Am a hová kés kell, ott a késtől ne féljete. Hiába az irtódzás: ha ma nem, holnap mégis csak sor kerül a késre. Különbelen elpusztulunk, világ szeme láttára elsenyvedünk. És fölírják a fejfánkra: «Itt nyugszik egy nemzet, mely ezer éven át hősileg forgatta a kardot, im halljatok esudát! meghalt, mert félt a késtől».

B. E.

A gör.-kath. magyar liturgiái mozgalma.

A képviselőháznak február 6-iki ülésén Rabár Endre nagyhatású beszédében ismét sikra szállt a görög-katolikus magyaroknak azon szent és hazafias törekvése érdekében, hogy a görög szertartásban a magyar hivek között a magyar nyelv is oltárnyelv legyen, valamint az orosz- és románajku görög-katolikusok szertartásaikat szintén a maguk nyelvén végzik.

Az említett képviselő ur kifejtette, hogy, a mint nem dogma a római katolikusoknál a latin nyelv, azonképen nem dogma a görög katolikusoknál az ó-szláv.

A görög-katolikusok már több mint száz év óta behozták a magyar nyelvet, mert ha szabad az oláhnak oláhu, az oroszoknak oroszul végeznie az istentiszteletet, akkor a magyarnak is kell, hogy ez a saját hazájában szabad legyen.

Ennek elérése céljából, mint tudjuk, a görög-katolikus magyarok a jubileumi évben egy közel 500 főből álló, rendkívüli impozáns zarándoklatot rendeztek Rómába s ekkor a magyar liturgia kérelmezése a szentséges atya tudtával és beleegyezésével a nyilvános kihallgatáson előterjesztetett, sőt a kérelmet terjedelmes megokolással magában foglaló emlékiratot nem az Országos Bizottság elnöke, hanem a kérelmező hivek rangidős püspöke, Vályi János dr. eperjesi püspök, nyújtotta át saját aláírásával Ő Szentségének.

Nem árulunk el titkot, ha szépen bevalljuk, hogy a görög-katolikus magyarok ezen nemes törekvése ellen sokféle mormognak és áskálódnak, a mit a hithű és hazafias görög-katolikusok épen nem érdemelnek meg. Kéz-lábbal dolgozunk a magyarosodás érdekében, de ezt az ugyszólván tányéron kínált alkalmat elfogadni lusták vagyunk, saját honfitársaink iránt is bizalmatlankodunk akkor, a mikor ily igazán legszerényebb óhajról van szó, hogy t. i. a magyar hazában engedjék meg a magyarnak azt, a mit az oláhnak, oroszoknak szabad.

E hazafias mozgalom ellen a legabszurdabb dolgokat hozzák föl. Mindenekelőtt be akarják bizonyítani, hogy a görög-katolikus magyarok oly csekély számmal vannak, hogy a kedvükért magyar liturgiát behozni fölösleges volna. Ez az állítás azonban merő képtelenség; semmiféle okozat nincsen ugyanis megfelelő elégséges ok nélkül. Ámde azon tények, hogy a görög-katolikusok már több mint száz év óta használják a magyar liturgiát, hogy jelenleg is országos mozgalmat folytatnak ennek törvényesítéseért, hogy ebben a mozgalomban előkelő állásu egyének, püspökök vezetése alatt vesznek részt, szavuknak érvényt szereznek a törvényhozás előtt, ügyüket a szentséges atya elé viszik mintegy ötszázán személyesen, tizenkétezer hívőt gyűjtöttek össze, kik óhajtják és kéri, hogy a magyar nyelv is oltárnyelv lehessen: mindezek a tények már számtanilag is megdöntik ama felületes ítéletet, hogy azon «egypár ember» kedvéért magyar liturgiát behozni fölösleges volna!

Nem, itt nem valami nemzetieskedő magyarosító kaszinóról, avagy más kicsinyes intézmény erőlködéséről van szó, itt több, mint kétszáz ezer görög-katolikus hívő lelki érdeke forog szóban. Maga a zarándoklat szónoka, Vályi püspök ur mondotta a szentatya előtt, hogy «ugy a jelenlevő (461), mint a távollevő több, mint kétszáz ezer görög-katolikus magyar hívő a magyar nyelvnek a görög liturgiában való alkalmazásához apostoli jóváhagyásért esedezik». Méltán hangoztatja tehát az ezen történeti fontosságú zarándoklatról kiadott Emlékkönyv, hogy: «Voltunk, vagyunk és leszünk!... Görög-katolikus magyarság tényleg létezik s elég nagyszám arra, hogy mint különálló csoport vétessék jóakaró figyelembe».

Sokan vannak, a kik attól tartanak, hogy a magyaroknak a ruthén egyházmegyei kötelekből való kiválása fogja megteremteni a ruthén nemzetiséget, a többi nemzetek féltékenységét, s új bajt: ruthén nemzetiségi kérdést csinálna a hazában.

Nagyon sötét szemüvegen tekintenek ezek az urak a jövőbe! Az az érdekességük azonban mégis megvan, hogy maguk is elismerik és megvallják a görög-katolikus lelkészi karban találkoztak, kik vagy épen, vagy csak nehezen tudtak az ó-szláv nyelv nehézségeivel megküzdni, melynek a liturgián kívül hasznát ugy sem vették, «*Lévéen különben a hivekkel az érintkezési nyelv kizárólag a magyar*». (!)

Nos, tehát, kinek akkor az ó-szláv nyelv? Ha valahol mindenki tud magyarul, akkor micsoda célja van az ó-szlávnak, melyet a papok sem birnak valamennyien teljesen, a hivek még kevésbbé, a magyar hivek még kevésbbé?

Igenis, Budapesten, még a legmagyarabb kerületben is német istentisztelet járja, bár ennek absolute oka, célja, haszna nincsen, csak *szégyent hoz* a magyar fővárosra és dicsőséget a protestansokra, kik a templomban is hazafiaskodnak. De már most ezt tukmáljuk a görögökre is? Távol legyen!

A magyar liturgiának a jövőben való «káros» következményeiről alkotott pesszimista véleménynek legfőlebb és talán csak akkor lehetne helyet adni, ha a magyar liturgiát a magyarul nem értőkre «ráerőszakolnánk». De ez nem áll. A görög-katolikus magyarok kifejezetten hangoztatják, hogy ők hódítani nem akarnak, csak azt akarják megtartani, a mit már eddig is birtak, a mit a román egyházak is féltett kincs gyanánt őriznek; ők csak arra kérnek jóváhagyást, a mit már több mint száz éve gyakoroltak, egyszerűen kodifikáltatni kéri azt, a mit ily hosszú időn át háborítatlan és jóhiszeműleg élveztek. Itt nem történik jogesorbitás: a ruthén megmarad ruthénnek, a magyar pedig imádkozik magyarul, mert, mint VIII. Já-

nos pápa írta, «bizonyára nem ellenkezik az igaz hittel és tanokkal, akár a misét énekelni, akár a szent evangéliumot s az ó- és újszövetség írásait olvasni jó fordításban szláv nyelven, mert, a ki a három főnyelvet, t. i. a hébert, görögöt és latint alkotta, ugyanaz teremtette a többi nyelveket is a maga dicséretére és dicsőségére». (Ginzel: Monum. epist. p. 60.)

Minden alapot nélkülöz azon föltevés, hogy a magyar nyelvnek a görög liturgiában való alkalmazása a ruthén nemzetiségi kérdés kiélesedését vonná maga után. Ezen föltevés abszurd voltát könnyen be lehet látni. Ugyanis: köztudomású dolog, hogy a görög-katolikus magyarok már hosszú idő óta használták a liturgiában a magyar nyelvet; használták pedig, legyen szabad így szólunk, a saját szakállukra; használták minden háborítás nélkül, mivel oláh és orosz egészen természetesnek találták azt, hogy ha nekik szabad a saját anyanyelvüket alkalmazni, szabad annak a kétszázézer magyaroknak is. Most pedig a görög-katolikus magyarok Rómához fordultak, elmondták, hogy már több, mint száz éve gyakorolták ezt és semmi bajt sem csináltak vele senkinek. A szent atya biztosan úgy határoz, hogy jól van, folytassátok és ezzel megvan a veszedelmes ruthén nemzetiségi kérdés! Ugyan, kérem, nem látszik ez egy kicsit furesának?

Eddig nem volt torzsalkodás, mikor a magyarok jóváhagyás nélkül használták a magyar nyelvet; most lenne tehát, mikor ugyanazon helyen, ugyanazon emberek között, szentszéki jóváhagyással használják?!...

Teljesen azonos dolog, pláne helyesebb formába öltöztetve nem szülhet rossz eredményt, ha eddig sem szült.

Nem vádolhatjuk a görög-katolikus magyarokat nemzetieskedéssel; 600 parochia közül 80—100-ban magyar nyelven végezték az istentiszteletet: tehát nem keverik az egyházi ügyekbe a nemzetiségi politikát, midőn a gyakorlatukra az apostoli szentszék jóváhagyását kéri.

Hogy a görög szertartás szent eseményei a hívő nép lelki épülésére minél inkább váljanak, oly nyelven kell azokat végezni, melyet a nép beszél vagy legalább megért. A görög liturgia sajátos szervezetében rejlik ugyanis ama követelmény, hogy a pap ténykedésénél a nép közreműködjek, minek szükségképeni folyamánya az is, hogy úgy a pap, mint a hívők ismerjék azt a nyelvet, melyen a szent liturgia eredetileg íratott, vagy, a melyre később áttétetett, különben magasztos célját teljesen el nem érheti.

A keleti egyház sajátos fegyelme, a görög-katolikus magyarok 200,000 lelket meghaladó száma és 900-ados folytonossága, az ó-szláv nyelv miatt szenvedett gyötrelmeik, az ó-szláv és román nyelvnek a magyar vidékeken való használhatatlansága, az ebből származó hitközöny és ritus elhagyás veszélyei, a görög-katolikus magyarságnak különbeni szétzúllása és pusztulása: ezek azon érvek, melyekkel kérelmüket a szentszék előtt támogatják.

Ugyan már 1896 szeptember 5-én kijelentette a képviselőházban a miniszterelnök, hogy a magyar liturgiát «lehetetlennek nem is tartja, sőt a maga részéről óhajtja is», azonban kötelessége a kormánynak, hogy elősegítse is.

Legyen rajta a kormány, hogy a korona is támogassa ezen specziálisan magyar ügyet, tegye meg a kormány, a mit ez ügy előmozdítására a szentszéknél tehet s gátolja meg az illetéktelen befolyásokat.

Mária országa szerzett már bőven érdemet arra, hogy nyelve a saját földjén más idegen nyelvekkel egyenrangú legyen.

Ne ítéljük fölületesen, elfogultan a görög-katho-

likus magyarok mozgalma fölött, ne legyünk gyanakvók, bizalmatlanok hithű és hazafias gondolkodásu testvéreink iránt, hanem segítsük őket megszerezni azt, mit más idegenajku népek itt nálunk élveznek. *Szentesy Alfonz.*

POLITIKAI HIREK.

A trónörökös pétervári utja. *Ferencz Ferdinánd* trónörökös szentpétervári utjával foglalkoznak az összes európai újságok. Az utazás nyíltan bevallott célja ugyanis egy illedelmes köszönetmondás, melylyel a trónörökös tartozik a cárnak azért, hogy őt orosz tábornokká nevezte ki.

Mikor az uralkodók egymásnak, vagy egymás családjának kedveskednek, annak rendszerint nem kell valami nagy jelentőséget tulajdonítani. Ajándékok, rendjelek csak udvariassági tények, ugyszintén az ezredek ajándékozása (ezredtulajdonossá való kinevezés) sem bír politikai jelentőséggel. De mikor valamelyik uralkodó egy másik trónnak örökösét ezenfölül még tábornokká is kinevezi és így saját hadseregének tagjává is teszi, ez már sokkal komolyabb esemény.

Föltétlenül bizonyos, hogy ez a mostan szóban forgó kinevezés vagy kezdete vagy már befejezése külpolitikánkban valami nagyobb változásnak. Így sejtjük, hogy Ausztria-Magyarország végre szakított eddigi kaposos vonzódásával Németország és Olaszország iránt és e helyett — és örvendetes, ha így van — Oroszországhoz közeledik. Oka van rá elég. A hármasszövetség hatánapja közeledik. Olaszország nagyon kéreti magát a megújításra, mert ő inkább szövetkezne a francziákkal. Németország pedig a vámtarifa kérdésében olyan rideg nyilatkozatokat tesz, mikből világosan kitűnik, hogy barátságunkra nem sokat ad és csak drága áron hajlandó azt továbbra is fenn tartani. A trónörökös szombaton d. u. 3 ó. érkezett meg Szentpétervárra, hol a pályaudvaron *II. Miklós ezár* fogadta őt szánatos orosz főherceg kíséretében. A szívélyes üdvözlés és néhány bemutatkozás után a zenekar az orosz himnust játszotta. Azután a czári palotába hajtottak. A trónörökös elsőben az özvegy-anyasásznét látogatta meg, azután a czár feleségét. Este nagy ebédet adott a czár, azután diszeladás volt a színházban. A trónörököszt az orosz nép az utcákon mindenütt lelkesen éljenezte.

Vasárnap látogatások és fogadások voltak. Délután hangverseny volt, azután a szentpétervári polgármester és a tanács tisztelegtek a trónörökösök előtt, szokás szerint sőt és kenyeret hozván neki ajándékban. Eljöttek hódolatra az ezredek tisztjei is. Végül hetven teritékü diszebéd következett, melyen *II. Miklós ezár* a következő fölköszöntőt mondotta:

«Boldogan, hogy önt körünkben áthatom, ő fölsége *Ferencz József császár* és király egészségére, valamint fönsegédnek is jóvoltára üritem poharamat».

A trónörökös szépen megköszönte a fölköszöntést és a szíves fogadást, azután a czár, a czárné és az anyja egészségére ivott.

Kedden a városban kocsizott *Ferencz Ferdinánd* trónörökös, hogy meglássa azt. Különösen a templomokat látogatta meg nagyobb érdeklődéssel. Este a czári palotában nagy udvari bál volt trónörökösünk tiszteletére, mely hajnalig eltartott. Mintegy 800 vendég vett részt. Az első tánczot *Ferencz Ferdinánd* járta a czárnéval.

A trónörökös szentpétervári tartózkodása alkalmából számos orosz főúr és tiszt kapott királyunktól kitüntetéseket, mit a czár is viszonzott.

A zsámbokrétí választás. Kedden folyt le. Nagyon izgalmas volt. A néppárti győzelmeivel végződött.

A választás előzményei sok panaszra adtak okot. A liberálisok javára meg nem engedett, mert alkotmányellenes módon kordokkedtek a hivatalnokok; a néppártiakat pedig fektelenségire izgatták az ő korteseik. Volt is néhány kisebb összeütközés. Nagyobb durvaságra azonban hál' Istennek nem vetemedtek egyik félén se.

Följegyezni való, hogy Lukács pénzügyminiszter már január végén figyelmeztette a zsámbokrétí kerület pénzügyi hivatalnokait, hogy minden korteskedéstől távol maradjanak.

A választásra már hajnalban táborszámra gyűlt föl a nép. A jelöltek: Major Ferencz, a néppárté; Rudnay Sándor, a szabadelvűeké. (Ugyanez a Rudnay volt ellenjelöltje októberben Rakovszky Istvánnak is. Akkor csak 550 szavazatot kapott míg a néppárti zászlót 935 választó vitte győzelemre.) Most kezdetben Rudnaynak volt többsége; pi. delig 274 szavazatot kapott, míg Major csak 133-at, este hat órakor is még 79 szóval volt előnyben; ez időtől azonban Rudnayra már nem jött több szavazó. Major Ferenczre meg folyton szavaztak egész a záróráig, mely ejeli 11 órára volt kitűzve. Major összesen 922 szavazatot kapott, Rudnay hetszázkettedet. Tehát 220 szónyi többséggel győzött a néppárt. Mintegy kilenczven szavazatot kellett visszautasítani. (A kerület választóinak összege 1839, emek öt százalékát utasítottak vissza, a mi bizony rossz jel.) — Öszinte örömmel üdvözljük Major Ferencz det a képviselőházbán. Munkás, minden jóra vállalkozó ember, a ki a magyar nép érdekében fáradni soha sem lankadott. És ez a létszék sokszor több jónak forrása, mint a nagy tudás.

A torontáli főispán, Ronay Jenő vasárnap kihallgatásán jelentette föl a miniszterelnöknel és beadta lemondását. Mar telen kellett volna!

A szolnoki képviselő lemondása. Kiss Ferencz, a szolnoki kerület mandatáriusa előrehaladott kora miatt, de megmáskodásért, mert volt ellenpártja meg most is nyugtalanító fröcsöt képez vele szemben, lemondott. A választók egy része nyomban egyhangulag az ő fiát, dr. Kiss Ernőt meg el jegyzőt kiáltotta ki jelöltnek.

Országgyűlés.

Győry Elek halálához.

Mult hét péntekjén fekete zászló lengett a képviselőház orman, mikor a képviselők oda gyülekezni kezdtek. Meltan fájdalommal értesültek a ház tagjai arról, hogy Győry Elek, a gyomaí képviselő meghalt.

Győry egyike volt az ellenzék legtiszteltebb alakjainak, ki a képviselőház minden pártja nagy becsülésben tartott.

Apponyi Albert megnyitván a pénteki ülést, miután a mult gyűlés jegyzőkönyvét hitelesítette, így szólt:

Szonori jelentéssel kell a mai ülést megkezdenem. A háznak egy kitűnő tagját, Győry Elek volt képviselőtársunkat szoltotta el a Gondviselésnek rejtélyes végzése az élok sorából érfikoranak, munkás életének delén. A közügy, első sorban pedig a képviselőház súlyos, nehezen pótolható veszteséget szenved e jelessének elhunytá által. Hajthatatlan politikai jellemzilárdásába, kiváló észbeli tehetségei, ki önösen a jog terén való ritka képzettsége és mély tulományossága, e mellett lankadatlan szorgalma és a közügyek iránti lelkesedése olyan emléket biztosítanak számára, a mely nem fog elmulni közéletünk hagyományából és történetéből. (Tetszés.) Azt

hiszem, hogy az általános érületnek adok kifejezést, a midőn indítványozom, hogy a Ház e kiváló tagjának elhunytá feletti fájdalmát jegyzőkönyvben örökítse meg. (Általános helyeslés.) Azonkivül arra kérem a Házat, hatalmazza föl az elnökséget, hogy boldogult képviselőtársunk családjának a Ház fájdalmát és részvétét tolmácsolhassa (Általános helyeslés.) és ravatalára a Ház nevében koszorut tehessen. (Általános helyeslés.)

Végül megkérte a képviselőket, hogy az elhunytanak temetésén lehetőleg mindnyájan megjelenjenek.

*

Győry Elek egyike volt az ország legképzettebb jogászaínak. 1841 május 1-én született Győrött. Szülei egyszerű mesteremberek voltak, kik azonban nem kimélték semmi áldozatot, hogy fiukat taníttassák. Már mint ifju sokat írt, dolgozott. 24 éves volt, mikor ügyvéd lett és már akkor tudós, tekintélyes jogásznak ismerték. 1873-ban a magyar magánjogi törvénykönyv általános részének kidolgozásával öt bizta meg az igazságügyi miniszter. Azóta sokszor halmozták el ilyen megtisztelő megbizattással és mindig jól megfelelt a föladatának.

Mint politikus a nemzeti önállóság és teljes függetlenség híve volt. Lelkét áthatotta a nemzeti érzés lángja és ezt a lángotszent tüzként ápolta szívében. Az ilyen lelkeket a hatalom és gazdagság kísértése érintetlenül hagyja: legfőbb kötelességüknek azt tartják, hogy szívük egész erejét és elméjük minden tudását ne a maguk, hanem a haza javára fordítsák. Győry Eleket 1881-ben Orosházán, nyolczvannégyszoboszlón, 1887-ben aztán ugyanott és Komáromban egyszerre választották képviselőnek. Az utóbbi mandátumot tartotta meg. Az utolsó előtti országgyűlésre a Bánffy-féle választáskor nem kapott kerületet, míg a mostani öszí választáskor Gyomán kapott mandátumot, miután ott Barabás Béla lemondott, mint-hogy Nagyváradon is öt választották meg, még pedig Tisza Kálmán ellenében. Még pár nap előtt nagyobb beszédet is mondott az országgyűlésen, melyben a vármegyei önkormányzat védelmére kelt.

Ő felsége is elismeréssel adózott Győry Elek érdemeinek. Az ezredéves ünnepek idejében a közügyek terén végzett szolgálatait a Lipót-rend lovagkeresztjével jutalmazta őt meg.

Győry Elek mint ügyvéd igen nagy tekintélynek örvendett. A fővárosért is sokat fáradt. Vallásáért is bátor harczos volt. A budapesti ügyvédi kamarának husz év óta volt vezető embere, az utóbbi évtizedben ismételten elnöknek választották.

Mult pénteken egész nap jól érezte magát. Reggel gőzfürdőben volt, aztán meglátogatta a beteg Kossuth Ferencet, a ki izületi csúzbán szenved. Örömmel beszélte, hogy neki Isten teljes gyógyulást engedett ugyanezen bajból és most olyan egészséges, mint a makk. Délután fölment a pártkörbe, aztán nyolcz órakor szokott sétájára indult. Kissé átfázva ért haza, azért befűtetett a szobájában. Míg a szolgáló tett-vett, fűtött, Győry Elek székében hátra-dőlt, hörögni kezdett. Mire megrémült felesége pár pillanatot mulva hozzá juthatott, már halott volt. Szívszélhűdés ölte meg.

Temetése vasárnap délután volt. Az ügyvédi kamara palotájában helyezték ravatalra, hová összegyűltek a miniszterek, képviselők, bírák és közéletünk sok nagy alakja. Gyászbeszédet a kamara alelnöke mondott fölötte, azután kivitték a kerepesi-uti Köztemetőbe. Nyugodjék békében!

A pénteki ülés.

Azzal kezdődött, hogy Rakovszky István megsürgette a miniszterelnököt, válaszoljon egy régi interpelláció-

jára. me
nyitrameg
Kálmán o
míg a viz
nyújtható
(Azonban
István ne
Nyitra, a
minthogy
készül Zs
az ő bec
tozott a
tartózkod
fog szám
nyomatél
tapolta.

Csal
ját. Az
ország is
rendezés
ezt a két
kének te
alkalmaz
sokára.
is és arra
jutott tis
teknél ol

Után
Az orsz
a rossz
viszonyu
állam. El
gyarmat
nyeinkér
ezikkeit
gondosko
szállitso
meggáto

Sza
Utána K
lásra. A
legjobba
Magyaro
tartja, a
Kresmár
foglalmu
politiká
történel
ez a mi
getést a
gatták.
abban.

Kül
kolta, h
a magya
sülniök
ott tulsu

Bal
azért bi
mértékb
közterhe
nem kap
indult h
ság mir
díg a ki
pedig fo
százezer
Végül a

jára, melyet egy-két hónapja már, hogy benyújtott a nyitrai megyei közigazgatási üldözések dolgában. — Széll Kálmán erre azt felelte, hogy hosszabb idő kellett ahhoz, míg a vizsgálat minden egyes panaszról neki tiszta képet nyújthatott, de már holnap megadja a kívánt választ. (Azonban szombaton se adta meg, mert akkor Rakovszky István nem jöhetett a Házba, hanem a választásra ment Nyitraiba.) Széll Kálmán még azt is elmondotta, hogy minthogy fölvilágosította őt a néppárt vezére arról, mi készül Zsámbokrétan a keddi választásra, a mi ellenkezik az ő becsületes politikai szándékával, ő azonnal táviratozott a választási elnöknek, hogy a törvénytelenégektől tartózkodjék és gondoljon rá, hogy szigorú felelősséggel fog számot adni tartozni. — A miniszterelnöknek ezt a nyomatékos kijelentését az egész Ház helyeselte, megtapsolta.

Csak azután folytatták a költségvetés általános vitáját. Az első szónok Fabinyi Teofil volt, valamikor az ország igazságügyminisztere. A tisztviselők fizetésének rendezéséről beszélt. Nagy súlylyal azt hangoztatta, hogy ezt a kérdést ne csak a mozgalomban részes tisztviselőkének tekintsék, hanem terjeszszék ki az összes állami alkalmazottakra és hogy a fizetésemelést ne halogassák sokára. Sürgeti a hivatalnokok szolgálati pragmatikáját is és arra kéri a kormányt, hogy a rossz anyagi helyzetbe jutott tisztviselők számára gondoskodjék a szövetkezőteknél olcsó és könnyű hitelről.

Utána Szalay László beszélt a függetlenségek közül. Az országos rossz anyagi helyzetet szerinté nemcsak a rossz termékek okozták, hanem az Ausztriával való viszonyunk. Mi földmivelő állam vagyunk, Ausztria iparállam. Ebből előre látható, hogy minket mindig csak mint gyarmatot fog tekintetbe venni Ausztria. Nyersterményeinkért ugyanis minél kevesebbet akar adni, az ő iparcikkeit pedig drágán adja nekünk. Azonfölül arról is gondoskodik, hogy más ország nekünk iparcikkeket ne szállítson, a magyar ipar fejlődését pedig minden áron megátolja.

Szalay fejtegetéseit az ellenzék helyesléssel fogadta. Utána Kresmárik János dr. szabadelvű jelentkezett szólasra. Az a hír járt öfelőle, hogy a Balkán viszonyait legjobban ismeri. És ezt a hirt be is igazolta beszédje: Magyarország belső megerősödését mindenki kívánatosnak tartja, ám az eszközöket ehhez nem jól válogatják. Kresmárik nézete az, hogy nekünk a *Keleten* kellene tért foglalnunk, nem hódító hadjáratban, vagy zsákmányoló politikával, hanem a kultúra terjesztésével. Ezt már a történelem is örökbe hagyta ránk föladatul és ugyancsak ez a mi jövő fejlődésünk föltétele. — Az érdekes fejtegetést a Ház minden oldalán jóakaró figyelemmel hallgatták, mert komoly, előrelátó politika nyilatkozott meg abban.

Különösen helyeselték beszédjét, mikor azt indokolta, hogy a monarchia külügyeinek intézésében mindig a magyar szempontoknak kellene elsőbbséget adni és ehhez képest a magyar befolyásnak kellene ott tulsúlyba jutnia.

Babó Mihály volt a következő szónok, ki a kormányt azért bírálta keményen, mert az állami kiadások nagymértékben szaporodnak, ehhez képest az adók és egyéb közterhek nőnek, pedig a nép új gazdasági forrásokat nem kap, hogy adózó képességei is nőnének. A föld megindult hazánkban és a gazda pusztul. Mert az aránytalanság mindig nagy volt nálunk az adók terén és mindig a kis embert nyomta jobban az adó, mint a nagyot, pedig fordítva kellene az adót kiszabni, mert a kinek százezret érője van, nagyobb százalékot róhat le adóba. Végül azt ajánlja a kormánynak, hogy a mai rendszer

helyett, térjen vissza az Andrássy Gyula gróf politikájára (a mire mi azt mondjuk: mentse a attól Isten!).

Az utolsó órában még Ernszt Sándor beszélt. A földadó leszállítását, a hitelügy és örökösödésiügy rendezését sürgette. A hórre megrendszabályozását, a fedezetlen határidő-üzletek megszüntetését kívánja. A költségvetést persze nem fogadta el, minthogy ő néppárti.

Szombat.

A szombati ülést két szónok beszédje töltötte be. Marjay Péter függetlenségi kezdte a vitát. A pénzügyi politikát támadta, sürgeti a progresszív adórendszert, a külön magyar udvartartást, az önálló nemzeti bankot. Nagy hévvel intette az ország lakosságát felekezeti türelmre, de méginkább gazdasági türesre, mert majd csak megváltoznak a természeti viszonyok és majd csak eljő az önálló vámterület ideje is. Addig azonban a kormány, de különösen a pénzügyminiszter is, legyen türelmesebb. Ne adóztassák mindenféle ezimen mindig jobban és jobban a népet. És az adók behajtásánál is legyenek kiméletebbek. Megdöbentő az, hogy nincs esztendő, melyben a végrehajtások miatt vérengzések ne történének. De hogy is ne? Ő pl. találkozott a minap egy végrehajtóval, kit mérsékletre intett a szegény polgársággal szemben. A végrehajtó erre így felelt:

— Tessék rám mindent mondani, azt is, hogy vérszopó vagyok, nekem a használ!

(E szóknál Lukács pénzügyminiszter elnevette magát. Ezt látva Marjay, nagyot kiáltott:)

— A pénzügyminiszter ur nevet? Pedig tudhatná, hogy a mi a macskának játék, az az egérnek halál. Reméli különben, hogy a kormány megérti őt és ezentul enyhébb lesz az adók behajtása körüli eljárás.

Utána *Kovács* Pál néppárti beszélt éppen két óra hosszat. Hanem ez a hosszú szónoklat egy szemernyit se tartalmazott a költségvetésről, sem az ország állapotjáról, sem a nép sorsáról, hanem volt az a beszéd egy végtelen hosszú panasz arról, hogy a hivatalnokok minek korteskednek a kormány mellett és hogy az állami anyakönyvvezetők miért nincsenek kirekesztve a politikai jogok gyakorlatából. — Feltűnő az, hogy a néppárt mióta meg van, mindig panaszkodik a választási visszaélésekről és a tisztviselők üldöző hajlamairól. Más pártiak eddig csak a kormány, főispánok stb. ellen volt panaszuk, a néppártiak pedig a főbírák, falusi jegyzők meg az anyakönyvvezetők okozzák a legnagyobb bajt.

Mikor *Kovács* végre kisírta magát, akkor *Széll* Kálmán miniszterelnök tett olyan indítványt, melynek képviselői uraimék éppen olyat tapsikáltak, akár az iskolás fiúk. Azt javasolta ugyanis, hogy a képviselőház e héten *hétfőjén, keddjén, szerdáján ne tartson üléseket* és csak esőtörtökön folytassa a költségvetési vitát, mivelhogy addig farsang vagyon.

Persze, hogy így határoztak.

Szegény emberek.

Nyomorult koldus áll az utcásarkon:
Ügyet se vet rá fényes, büszke ur,
Kopottan ballag szürke, öreg asszony —
S alamizsnáért a zselébe nyul.

És köny esillam meg a koldus szemében
S a kicsi pénzdarabra lepereg:
«Hm.... el is vesznénk mi koldusok éhen,
Ha nem volnának szegény emberek»...

Mohács.

1526-ban szerencsétlen fordulat állt be a magyar nemzet történetében. Akkor volt a mohácsi csata. Ámbár ezt a szörnyű csapást, az Isten igazságos büntetését romlottságunkért megédemeltük, mégis irtóztva gondolunk vissza rá, gyászos képét nem tudjuk elfelejteni, mert még ma is érezzük, hogy «nemzeti nagy létünk temetője» volt Mohács.

★

Szegény Lajos király!

Gyermeknek nevelték és gyermek is maradt halála napjáig. Egy gyermeknek kellett uralkodnia Magyarországon akkor, mikor egész Európa harczott, mikor erős karu, erélyes lelkű férfi kellett a trónra! A magyar parasztlázadás már lecsendesült, de kitört egy Németországban. Politikai és vallási háborúk zavarták meg az országok rendjét... hazánk magára maradt s ilyenkor mindig félnünk lehetett a törököktől.

Egy gyermeknek kellett uralkodnia Magyarországon abban az időben, mikor az emberek léhaságukban elfelejtették, mi a hazaszeretet, mi a lelkesedés szép, jó és nemes dolgok iránt.

Valami volt a legegőben...

Talán mert csak miniket került el a nagy európai forrongás, hát úgy gondolkoztunk, hogy — várjuk a kandallónál, mit hoz a holnap! — Addig aludjunk egyet! — Mert olyan volt a kor és olyanok az emberek...

Elég volt, hogy parasztlázadástól már nem kellett félnünk; elég volt, hogy Ulászló tiz éves fiát királylyá koronázták; de azzal ugyan ki töbödött volna, hogy a nép királyával együtt — koldus?

II. Lajos magyar király nevelője Brandenburi György herceg volt. Ez azok közé tartozott, a kik szándékosan elszórták hanyagolni a rájuk bízott királyfiak nevelését, hogy ők maguk szabadon cselekedhessenek s később a saját hasznukra fordítsák a király gyöngeségét. Nem is lett Lajosból király. Sohasem tudta megérteni az országos ügyek fontosságát, vagy a helyzet komolyságát.

Csodálatos, hogy mindig olyankor legnagyobb a tétlenség és könnyelműség, mikor a legnagyobb éberségre volna szükség.

Le volt sülyedve a királyi udvar. Mulatságokkal és játékkal töltötte napjait — és lesülyedt az egész ország. A népről nem beszélhetünk, mert nép akkor nem volt... Az urak — azok pedig az ország tanácsában pártoskodtak, czivakodtak. Bakócz Tamás esztergomi érsek, Báthori István nádor és Zápolyai János erdélyi vajda, mindegyik a maga számára akarta megszerezni a főhatalmat, az ország kormányzását és ezalatt teljesen megfeledkeztek szegény Magyarországról, a melynek egén sűrű, sötét fellegek tornyosultak...

Abban az időben került Törökország trónjára II. Szulejman szultán, harezias, hódítani vágyó uralkodó, a ki elhatározta, hogy elfoglalja hazánkat. Követeket küldött

Budára, hogy legyen a magyar király az ő alattvalója és fizessen neki évi adót. A magyarokat annyira fölingerelte ez a merész követelés, hogy a követeket börtönre vetették. Pedig abban az időben a követeket bántalmazása a legnagyobb meggyalázás volt egy országra nézve. Még háborus időben sem bántották az ellenség követeit.

Most már elég oka volt a török szultánnak, hogy országunkra támadjon és két erős várat, Szabácsot és Landorfeivárt (a mai Sabác és Belgrád) elfoglalja. De beljebb is meg akart látogatni bennünket s az ut nyitva volt előtte. Nagy lett erre a zavar. Hát még mikor híre jött, hogy a szultán 300.000 emberrel és 300 ágyuval utban van! Az urak hamarjában adót és katonaságot szavaztak meg. De csak megszavazták mert tényleg 46.000 forintnál több nem gyűlt be, mikor sok százezer is kevés lett volna. A várak rosszul voltak fölszerelve; fegyvert senki sem fogott, kihalt a szívekből minden lelkesedés. A főurak azontul is csak veszekedtek; a király pedig aludt és mulatott. Olyan szegény volt, hogy még az evőeszközeit is el kellett zálogosítania — de azért csak mulatott. A török pedig jött. Az utolsó perczben, mikor

már a szultán hajói a Dunán fölfelé jöttek, s végre nagynehezen elindították Budáról a király 4000 harezosát. — Akkor látták, hogy mily komoly a veszedelem s a pártos főurak még sem akartak sereget állítani. Egyik a másikra irigykedett s nem akarta védekezni: — ha uralkodni akartál, mentsd meg te a hazát, most, mikor baj van! Mégis mire leértek Tolnamegyébe, a királyi sereg már fölszaporodott 27.000 emberre. — De 300.000 ellen 27.000! Milyen harc lesz ez?

Megmutatta a csufosan elveszített mohácsi ütkö-

zet... Mohács Baranyamegyében, a Duna jobbpartján fekszik. Bortermő helyeink közé tartozik; a város mellett elterülő síkságtól északra és délre emelkednek azok a dombok, a melyeken oly kitűnő szőlő terem. A sík vidék földje gabonatermesésre nagyon alkalmas. Lakossága józan gondolkodású, szorgalmas munkás magyar nép.

Mohács volt a legszomorubb idők tanuja.

Itt folyt le a nagy és nevezetes csata a sikon. Itt ütött tábornak a magyar sereg és várta a törököket. Nagy volt a félelem, de azért mindenki úgy tett, mint az az ember, a ki a sötétben füttyül, hogy a félelmet elfelejtse. Mindenki sejtette, hogy valami borzalmast fog megérni, de mindenki remélt. Közben az a vigasztaló hír érkezett, hogy a török had rendezetlen, hogy a magyarok egy kis ügyességgel könnyen győzhetnek... csak hogy hol volt az ügyes hadvezér? Hirtelen megtették a sereg fővezérének Tomori érseket. Azután csak tovább fejetlenkedtek. Az egyik fél szekerekkel akarta a tábornak elsáncolni, a másik ellene szegült, mert «nyílt sikon bátran» akart harcolni. Az egyik rész azt mondta, hogy ne hamarkodjunk el a dolgot, várjuk be Zápolyait az erdélyi, Batthyány Ferenczet a tótországi hadakkal, de a dicsvágyók «egyedül és most» akartak megütközni. Nem tudták tartóztatni magukat. Az óriási harcviág nem lelkesedés volt, hanem a halál előérzete. Ha hazaszeretettől, igazi lelke-



A mohácsi csata 1526 augusztus 29-én.

sedésből fakadt volna, akkor csoda történik! Ha nyugodtan, előkészülettel cselekszünk, akkor győzünk — egy maroknyi csapat a százezreken!

*

A törökök pedig azalatt nagy óvatosan közeledtek. 1526 augusztus 29-én reggel végre fölkészült a magyarság a támadásra. Az egész hadsereg csatarendbe állott. A félelemtől sápadt királyt a nádor ősi szokás szerint körülvezette, hogy lássa mindenki: «íme, eljött vérét ontani hazájáért és hitéért». A készülődés egész délelőtt tartott.

Délután fél három órakor kezdődött meg az ütközet. Csak másfélóráig tartott . . . s mikor már azt hitte a magyar, hogy győzött, akkor megint elragadta könnyelmű természetete és fejfel rohant a kész veszedelembé.

Heves csata fejlődött ki. Az első összecsapásnál egyik oldalon a magyarok győztek és azt hitték, hogy most már az övék a diadal. Elbizakodva rohantak be a törökök soraiba. Óriási zavar keletkezett. A törökök úgy tettek, mintha megfutamodnának, a magyarok utánok és abban a perczen egyszerre sütötték ki a 300 ágyut. Ez a sorlövés egyszerre elsöpört egy egész nemzetet. A törökök egy csapata ezalatt megkerülte a tábornokot és a menekülőket öldökölte. — Egy hirtelen jött zápor szakította félbe a kegyetlen mérszárlást. A végső veszedelemből a királyt kiragadták örízői és magukkal vitték — csöbörbe a vödörből . . .

Mohács mellett folyik a Csele-patak. Ezen akartak a menekülők átugratni. A kísérők át is jutottak, de a király lova megcsuszott s vele együtt a megáradt patakba zuhant.

A nehéz vaspánczél miatt nem lehetett kimenteni; pár nap múlva már csak holttestét találták meg s eltemették Székesfehérvárra.

A mohácsi csatater szörnyü képet nyújtott. Huszonháromezer ember feküdt ott holtan. Mind nemesek és köztük voltak a legelső főpapok és főurak.

Szolimán szultán pedig pusztítva, rabolva haladt hadával Budavárig. Itt nagy dölyfösen kijelentette, hogy «nem hódítani, csak büntetni» jött. (Jól látta ő az ország állapotát s tudta, hogy nem kell sietnie, egy pár év múlva is könnyen elfoglalhatja.) Itt megfordult a török had s egyik csapat a Balaton felé, a másik pedig a Dunán átkelve Szeged felé a Tisza mentén haladt s október közepén mind kitakarodott az országból. Akkor már a szultáné volt az ország. Több mint 200.000 embert gyilkoltak le utjokban a vérszomjas törökök.

*

De nem az volt a magyar nemzet vesztése, hogy Mohácsnál egy *csatát* vesztett; vesztett már sokkal nagyobbat is; nem is az, hogy 200.000 emberrel az a nélkül is kipusztult ország népe megfogyatkozott. Nem az, hogy a főpapok és főurak halála vallásunk és műveltségünk életére roppant káros volt; ezek nagy bajok, de még nem ezek a tények teszik a mohácsi napot annyira gyászossá, hanem az, hogy akkor vesztettük el az utolsó magyar és szabadon választott királyt, *akkor vesztettük el nemzeti önállóságunkat és függetlenségünket*. A mohácsi csatával vesztettük el szabad királyválasztási jogunkat és akkor jutott hazánk végkép Ausztria uralma alá.

Azért ha Mohácsra gondolunk, sohasem szabad a csatavesztés gyászos tényét fölé helyezni a nemzet életére való kihatásának. Mély sirba dőlt ott egy egész korszak, de nem ott történt a bühödés . . . az később következett be . . . *S ennek a későbbi bühödésnek, volt az okozója Mohács . . .*

Ha a történet lapjait olvassuk, látnunk kell, hogy a nagy veszedelmek rendszerint az Isten büntetései egy nemzetre, annak erkölestelen, bünös könnyelműségéért.

De ne nyugtasson meg bennünket az, hogy a mohácsi nap már elmúlt, hanem okuljunk az akkori gyászos példán, mert a multak nem multak el örökké.

Ha vétkeztek, elérkezik előbb-utóbb az Isten büntetésének napja, azért — vigyázzatok! *Károlyi Gyula.*

UJDONSÁGOK.

A király itthon. Mult hét szerdája óta Budavárban időz királyunk. A csütörtököt pihenésére szentelte, csak este ment el a kereskedelmi bálba. Péntek délelőtt-jét állami ügyek elintézése foglalta le, délután aztán Gödöllőre rándult ki a király, hol fél hétig vadászott a szomszéd uradalmi erdőkben. Szombaton Benezur mester festőműtermében időzött, a ki angol egyenruhában festi meg a királyt.

Ez a kép azon angol testőrezrednek készül ajánlékba, melynek I. Ferencz József a tulajdonosa. Este bál volt a budapesti tisztiek kaszinójában és arra megjelent ő felsége is. — Hétfőn volt az első általános kihallgatás, melyre sokan-sokan jelentkeztek főpapok, zászlósurak, katonatisztek, képviselők stb. A kik december óta különféle kitüntetések kaptak, mind most jöttek el köszönetet mondani. A király mindenkit nyájasan, kegyesen fogadott, különösen sokáig eltársalgott *Giffing* Vilmos főhadnaggyal, a ki a katonai érdemrendet kapta, mert Székesfehérvárott egy megörült bakát tett ártalmatlanná, ki háborodottságában katonatársait lövöldözte meg szolgálati fegyverével. A bátor főhadnagy elszántan rá-



I. Ferencz József magyar király.

vetette magát a szerencsétlen gyalogosra, ám ez neki is mellébe röpitett egy golyót. Giffing Vilmos élet-halál között kilencz hétig feküdt betegen. — Ugyancsak hétfőn tették le az ujonnan kinevezett titkos tanácsosok esküjüket a király kezébe.

Kedden, farsang utolsó estéjén volt az udvari bál. *Másfélezer* vendég volt azon. A király félkilenczkor este jött a teremb, jobbján Mária Jozefa főhercegnőt vezette, mögöttük fényes kíséret sorakozott, az egész udvar.

Alig érkeztek meg, *Berkes* cigány-bandája magyar esárdást hozott. Elsőnek Cziráky László gróf tánczolt Erzsébet Henrika kir. hercegnővel. Ő felsége a tánczok alatt a kormány tagjaival és más méltóságokkal beszélgetett. A táncz szünetje közben bemutatások történtek, különösen sok hölgy volt az idén első ízben meghíva. Tizenegykor teát szolgáltak föl a király vendégeinek, aztán még éjfélig folyt a táncz. Éjfélkor már hamvazó szerdát mutatott a naptár és a magyar király házában bójtben nincs mulatság. A vendégek elszéledtek.

Szurdán Körber, az osztrák miniszterelnök jött le Bécsből, hogy királyunkkal sürgősen tárgyalhasson. — Reggel a hamvazás bünbánatos szertartásában vett részt királyunk, melyet Káinter Károly palotaplébános apát végzett rajta. Délután a Műcsarnokban rendezett kiállítást és Erzsébet királyasszony szobrának terveit tekintette meg, a napnak többi részét államügyek elintézése foglalta le.

Csütörtökön másodszor adott általános kihallgatást, melyre ismét sokan jelentek meg.

Az angol koronázás elhalasztása. Londonban a hólyagoshimlő oly erős járványban dühög, hogy alig van ház, melynek betege ne volna. Különösebb mérvben szedi áldozatait a legelőkelőbb családokból. Már-már általános gyászba borítja Angolország fővárosát. E miatt arról is szó esett már, hogy VII. Edward királynak június hó 26-ára tervezett megkoronázását, az általános szomorúság miatt, el kell halasztani.

A király unokájának nászutja. Erzsébet kir. hercegnő és férje Windischgrätz Ottó herceg e hó 4-ike óta Kairóban (Egytom fővárosában) időznek, hol február végéig maradnak. Kairóban most igen kellemes napok járnak és temérdek vendég tölti ott szabadidejét. Magyar urak is fölös számmal vannak. Ott volt mult héten Zubovics Fedor kapitány is, onnan Szudánba ment oroszánvadászatra. Ezt most hetedszer teszi életében.

A hercegprimás nagy napja. Vaszary Kolos hercegprimás, biboros érsek ur főmagassága a mult hét szerdáján — február 12-én — töltötte be Isten kegyelméből életének hetvenedik évét. A szelidlelkű főpap nem szereti az ünnepléseket, de azért nem zárkozhatott el attól, hogy tisztelői nagy számban föl ne keressék. Az üdvözlők sorát az apostoli király nyitotta meg, elküldvén hozzá Apponyi Albert gróf magyar udvarnagyot, hogy kézcsókját vigye meg a magyar egyház fejének. Utána főpapok, főurak, állami és városi főméltóságok sorakoztak, az után sokan a papság és világiak sorából.

Csatoljuk imánkat az imádkozókhoz, hogy a jó Isten a mi áldásunkra és békés javunkra Kolos szolgáját soká tartsa életben és egyházáért meg hazánkért munkás-képességben, egészségben!

A miniszterelnök baja. Széll Kálmán miniszterelnök alig heverte ki a bécsi operációt, már is egy második műtét kellemetlenségét kell elviselnie. Furunkulusa ugyanis újra megnőtt ugyanazon a helyen, a hol fölvtágták. Széll Kálmán a belügyminiszteri audiencián már épp a baja miatt ült is csak ritkán állott föl s karját sem használhatta teljes szabadsággal. A kelevény második operálását alkalmasint a jövő hét elején végzik el a budapesti sebészdoktorok.

A király arczképe a tiszti kaszinóban. A király a tiszti kaszinónak ajándékozta egyik életnagyságu olajfestményét, a mely az uralkodót huszártábornokj diszegenruhában ábrázolja. A képet, melyet Watta bécsi festőművész készített, szombaton délelőtt a Budapesten állomásozó tábornoki és törzstisztikar és Lobkowitz herceg tábornagy jelenlétében, szép ünnepély keretében leleplezték. Az ünnepélyen Lobkowitz herceg rövid beszédet tartott és megőrzés végett Czibulka altábornagynak, a tisztikaszinó elnökének adta át a király arczképét.

Árvízveszély Rómában Rómából jelentik, hogy az esőzések következtében a Tiber is egyre árad és Róma mellett 14 és fél méter magasságot ért már el. A város alacsonyan fekvő részei el vannak árasztva. A víz már a Pantheonba is behatolt. A műszaki csapatok szakadatlanul dolgoznak a veszély elhárításán.

Szerencsétlenség kesztyűtisztítás közben. Máramaros-Szigeten Baló tanár neje a minap kesztyűjét tisztogatta benzinnel s eközben közel jutott az égő gyertyához. Egyszerre elborította a láng. A megrémült asszony ki akart futni az utcára, de szerencséjére a közelben lévő anyósa megragadta a földre teperte s azután ágyterítővel, szőnyegekkel hirtelen letakarta. Így menekült meg az asszony a legnagyobb szerencsétlenségtől. Csak nyakán, kezén és melián kapott égési sebeket.

Tavaszi idő téiben. Évek óta nem volt az időjárás olyan szeszélyes, mint most. Egy nap 10 fokra száll alá a hőmérő nulla alatt, másnap magasra szökik és nyári időre vall. Tavasz és tél váltakozik áprilisi fordulatokkal. Természetes, hogy az ilyen időjárásnak következménye, a sok betegség, járvány, ugy, hogy az orvosoknak évek óta nem volt annyi a dolguk, mint az idén. A gyakori esőzés következtében a vizek is újra meg új megáradnak.

Gazdasági munkások megjutalmazása. — Szép ünnepély folyt le e hó 7-én Ó-Szönyön, a hol Sárközy Aurél cs. és kir. kamarás főispán Darányi Ignác földművelésügyi miniszter megbízásából három agg gazdasági cselédnek nyújtotta át a miniszter 100—100 koronás jutalmát és elismerő oklevelét. A három jutalmazott: Fábian István, Ghyecz Dénes alispán és földbirtokos juhászgazdája, Horváth Péter, az ó-szönyi plébános bérese és Farkas Sándor, Szakál János banai birtokos cselédje. A jutalmazottak nevében Wenninger Ernő ó-szönyi esperes-plébános köszönte meg a miniszter jóindulatát és a főispán tiszteletére ebédet adott. Az ünnepélyen résztvettek a szomszédos birtokosok és óriási közönség.

Lószállítás Dél-Afrikába. Eiuméből jelenti tudósítónk, hogy onnan szombaton indult el Fokvárosba a 46-ik angol lószállító gőzös, a «Monfort», mely 937 lovat vitt magával. Ez ideig városunkból 35.365 ló ment el a harezterre. A Baross-kikötőben jelenleg a «Hyanthes» nevű gőzös rakodik, mely 800 lóra van berendezve.

Udvariatlan amerikai város. Amerika tudvalevőleg nagyban készülődik Henrik porosz királyi herceg fogadtatására és a hatóságok, városok egymással versengenek, hogy minél fényesebb ünnepélyeket rendezzenek Henrik herceg tiszteletére. Így többek között a Newyorkban élő kínaiak, ugyszintén a czinczinatii irek is elhatározták, hogy küldöttségileg fogják üdvözölni a herceget. Annál csodálatosabb tehát Baltimore város törvényhatóságának határozata, a mely mitsem akar tudni a herceg fogadtatásáról, minthogy a hercegi látogatás sérti a republikánus egyenlőségi elvet.

Megtébolyodott pópa. Pandovits Döme szentesi gör.-kel. pap néhány nap óta azzal vonta magára a figyelmet, hogy különféle beadványokat intézett a polgármesterhez, a melyek arra vallottak, hogy nem épelméjű. Egyik beadványában bejelentette, hogy 10.000 emberrel

körmenetet akar tartani Szentes utczáin. Egy másik beadványban elmondta, hogy márczius 15-én a Rákos mezéjén országgyűlést fog tartani és kikiáltja Magyarország függetlenségét. E beadványok arra indították a polgármestert, hogy a városi főorvossal megvizsgáltassa a pópa elmeállapotát. A főorvos csakhamar konstataulta, hogy Pandovits megtévelyodött. Este már dühöngeni is kezdett és a templomszolgát megtámadta. A rendőrség erre Budapestre, elmeagyógyintézetbe vitette a pópát. lakását zár alá vették és az esetről táviratilag értesíték az aradi gör.-kel. püspököt.

Százhetvenöt éves ujság. A St. Petersburger Zeitung a napokban ünnepelte meg fennállásának 175 éves jubileumát. Ebből az alkalomból a szerkesztőség kiadta az ujság történetét, a melynek legérdekesebb része az a melléklet 1812 szeptember 12-éről, a melyben legfőbb parancsra tudtul adja az ujság, hogy Napoleon bevette Moszkva városát. A lap jelenlegi szerkesztője Klügelein Pál. Az ujság mindig félhivatalos jellegű volt és mostan is az udvar, valamint a közoktatásügyi miniszterium félhivatalos orgánuma.

A brassói magyar ház. A brassói magyar polgári kör segíteni akarva nagy elszigeteltségén és össze akarva gyűjteni az ottani magyarságot, hogy sikeresebben állhasson ellen a nemzetiségek aknamunkájának, negyedszázados mult tapasztalatain okulva elhatározta, hogy fölépíti a brassói magyarság otthonát, a mely szellemi központja legyen a magyarságnak, gyűjtőhelye a magyarság erejének. Gyöngének érzi magát arra, hogy ezt saját erejéből megvalósítsa és azért lelkes fölhívással fordul az egész ország polgárságához, kérve minden magyar ember pártfogását. Lapunk is kézséggel fogad és juttat rendeltetési helyére minden, a brassói magyar polgári kör otthonára számt adományt.

Amerikai magyarok lelki gondozása. Dr. Vályi János eperjesi megyés püspök Repár Jenő theologiai tanárt saját költségén és innen küldendő fizetéssel Amerikába küldte, hogy az ott élő görög katolikus magyarságot lelki pásztorkodásban szolgálja.

A szilvórium adója. Nem nálunk, hanem Romániában külön törvényhozásra adott okot e héten. Eható vita és sokoldalú eszmecsere után a bukaresti nemzeti kamara 62 szavazattal egy ellenében elfogadta a kormány ellenére benyújtott azt a törvényjavaslatot, hogy a szilvópálinkát ezentul ne a szesztartalma szerint adózzák meg, hanem mint régen volt, fizetessenek adót a szilvafákkal beültetett terület nagysága szerint. Mikor 1900-ban ezt a régi módot megváltoztatták, a falusi lakosság sok helyütt véres zavargást támasztott. Most pedig nagy az öröm: az igazság diadalmaskodott.

Szerencsétlenül járt öreg házaspár. Inács községből írja tudósítónk az öreg Szarka István és neje Dankó Anna szerencsétlenségét. Az öreg asszony este spirituszszal kente lábát, az apó pedig a lámpát meg a borszeszes üveget tartotta neki. Egyszerre a spiritusz meglobot vetett és az öregek ruhájára ömlött. Mindketten súlyos égési sebeket szenvedtek, úgy hogy fölgyógyulásukhoz nincs is remény. A két öreg példás megadással türi kinját. Vagyonukat engesztelésül az Isten házára testálták.

A «Magyar Tanítók Országos Takaréék és Hitel-szövetkezete» hovatovább már félve, hogy erezteti áldásos működését a tanítóság körében. Olyan hézagot pótol, melyet eddig semmiféle pénzintézet fölmutatni nem tud, nemcsak szolid üzleti ügyeiben, hanem azoknak gyors lebonyolításában is. És akkor, midőn a kartársaknak alkalmat ad terhes kötelezettségektől szabadulhatni, egyszer mind a lehető legkönnyebb föltételek mellett teszi ezt. A szervezett gazdasági osztály pedig a tagok háztartási

szükségeit elégíti ki a lehető legelőnyösebben. Az intézet 1000-nél több üzletrészszel közel 250.000 K forgalmat ért el. Részletes tájékoztatást az intézet irodája (VIII., József-körut 8. sz.) küld.

Mátyás király szobra. A magunk részéről is kérjük a hazafias közönséget, hogy szívelje meg azt a fölhívást, a melyet a «Mátyás király szobor-bizottsága» küldött be hozzánk:

«Husz év előtt Kolozsvár mozgalmat indított meg, hogy Magyarország nagy királyának, Mátyásnak, az igazságosnak szülővárosában méltó szobor állíttassék. A szobor költségeit a nemzettől kértük s a biztató reményre elkészült a szobor, mely ma az ércöntődében készen, már csak a föllállításra vár. Egyelőre ennek útjában áll az a sajnálatos körülmény, hogy a szükséges költségre még mintegy 60.000 korona hiányzik. Kolozsvár közönsége a lehető legtöbbet megteheti, de kimerült s így kénytelen a magyar hazáma fiaihoz fordulni kérő szavával, kik a nagy király emléke iránt való kegyelethől e czélra áldozni képesek. A hazafias adományok vagy közvetlenül, vagy pedig bármelyik fővárosi, vagy vidéki hírlap közvetítésével a Mátyás-szobor-bizottsághoz, Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester kezeihez Kolozsvárt czim alatt küldendők be».

504 utlevél egy hónapban. Lőcsei levelezőnk írja: A kivándorlás Szepesmegyéből folyton növekvő arányokat ölt. Nem mulik el egy nap, melyen utlevelek kiszolgáltatása iránt tizen-huszan ne folyamodnának, sőt január 24-én 133 utlevél kiadását sürgető kérvény érkezett az alispáni hivatalhoz. Január hónapban 504 utlevelet adott ki az alispáni hivatal, de ismeretes dolog, hogy akadnak olyan kivándorlók is, a kik utlevél nélkül itt hagyják szülőföldjüket. Ennek a tömeges kivándorlásnak a reakciója különösen a megyei közgazdasági életben nagyon érezhető már is.

Hirdetmények.

Egy falusi 14 éves fiu asztalostanoncznak fölvételek ellátással Pest melletti községben. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Iparosok figyelmébe! «Iparvilág» czimmal egy új hetilap jelent meg, a magyar iparosoknak. Ezen lap kielégíti az iparosok minden vágyát: mert a méhészetkedvelő iparosok is megtalálják benne a méhészetről állandó rovatot. Előfizetési ára: egész évre 2 kor. 40 fill. Megrendelési czim: Az «Iparvilág» tek. kiadóhivatalának, Darnó, Mosonm. Tisztelettel kérjük a «Magyar Néplap» olvasóit, sziveskedjenek e hirdetést az iparosoknak megmutatni.

A szent kereszt tanulságai.*

I.

A kereszt — oltár.

«Ime az Úr oltára.» (Jós. XXII, 28.)

A halál az élet próbája. Az utolsó gondolat, a mely a hültni készülő agyból előczikázik, az utolsó szó, utolsó mozdulat annak szól, a minek éltünk. Nagy emberek életének záróköve megcsillamlása az élet igyekezetének

*A Pelikán Krizsó tiszteendő ur szerkesztésében (Budapest, VII., Csömöri-ut 32.) megjelenő régi és közkedvelt «Jó Pásztor» egyházszónoklati folyóirathól. Megjelenik havonta. Előfizetési ára egész évre 8 korona. Azok számára közöljük, kiket viszonyaik megátolnak abban, hogy bőjti szentbeszédet hallgathassanak.

ugy, a mint az lefolyt, örömmel, bánattal, bünnel vagy erénynyel teljesen. Vannak kivételek, azaz inkább végső megnyilatkozásban váratlan fordulatok, de ezek nem mondanak ellent a belső életvilágnak s csak a külsőt látszanak megegyezni.

Krisztus Urunk keresztfája alatt állunk, szerettem. Itt talán beszélnem sem volna szabad... Nézni kellene a megfeszített fájdalomban, de Isten akaratán való megnyugvásban megdicsőült arezát... hallgatnom kellene az utolsó szavakat, a melyeket egy szent, irteni életnek zárókövét képezik. Ezek a szavak csak az ő szent, tartalmas életének utolsó megnyilatkozásai. A mint a Mester, úgy haltak meg követői.

Halálos ágyára jutott Benitus szent Fülöp. Ott állnak rendtársai, fiai. Mondjam-e, hogy könyeztek? Ugyan van-e gyermek, ki meg nem könyezné haldokló atyját? Szent Fülöp lelke, mintha már Istennél járna, midőn fölnyitja üvegesedő szeméit és elhaló hangon így szól: «A könyvemet!...» Oda nyujtották imakönyvét, visszatámasztotta; rózsafüzérét, nem fogadta el. Végre egyik rendtársa a falon függő feszületet uyujtja felé... És fölragyogott a szem, a megroskadt test fölkel, mohón nyul a feszület után, csókjaival halmozza el. «Oh jó kereszt! — imígyen esengett — te valál életbölcsességem könyve, te megfeleltél, ha üdvöm irányában kérdeztelek. Szent, szent könyv, telve tanulsággal.» És lelkét oda lehelé a szeretet csókjával a megfeszített képére.

Szerettem! Benitus szent Fülöp szavai főséges, üdvösséges tanulságot tartalmaznak. A kereszt minden bölcsesség kuforrása, minden erények tanítója, az ég kapuja. Mi ad erőt az élet küzdésében, mi erősít meg a bűn kísértéseivel szemben? mi vezet biztosan e siralom völgyében zarándokolván, mi kísér az életen át egész a sirdombig, sőt a föltámadás hitéig, ha nem a kereszt.

Elközelgett a nagybőjti szent időszak. Lelkünk a világ zajából odasiet a keresztfához, hogy a nagy szenvedő utolsó perceiből merítsen erőt, tanulságot, üdvösséget. A komoly bőjti szent időszakban én is Kálváriára vezettek titeket. Oda állunk a kereszt alá mindannyian, a mint körülállják a szerető gyermekek jó atyjuk halálos ágyát és hallgatni fogjuk nagy csöndességben a haldokló Isten szeretetének intelmeit. Ez a nagy, ez a szent szeretet sokat fog hirdetni. Elmondja majd, hogy Istenfia mily főséges áldozatot hozott kereszthalála által. Ott a kereszt alatt ismerjük meg az Ur Jézust istenségének teljes fényében. Ha egész életén át egy gondolattal, szóval vagy cselekedettel sem tanuskodott volna Istenségéről, halála isteni voltára vall. Hat képben mutatom be a mostani bőjti szent időszakban a kereszt tanulságát. Elméledésünk jelen órájában szemléljük a keresztet mint oltárt. Oltár a kereszt, szerettem, mert

I. azon áldozta föl magát Krisztus Urunk és

II. azon áldoztuk föl magunkat mi is Istennek.

Megfeszített Üdvözítőnk, erősíts! Fájdalmas Anya, imádkozzál értettünk, míg elméledünk.

★

I. A kereszt Jézus Krisztus áldozati oltára. Az oltárnak rendeltetése, hogy azon áldozunk Istennek. Ha templomunk oltárát nézem, látom a Szeplőtelen Bányát, a mely nap-nap után magát azon éretünk föláldozza. Az ó-szövetségben az oltáron folyott az áldozati állatok vére, példázván a legszentebb Üdvözítő gyógyító vérének, a mely az új-szövetségben a mi váltságunkra azon kiömlik. Az oltár az új-szövetségben a mennyország lépcsője, a melyen át az üdvösség honába jutott e bűnös emberiség. A kereszt, szerettem! azonosan egy oltár. A kereszt oltárán áldozta föl önmagát a legszentebb Isten az emberiség üdvéért.

Igaz ugyan, hogy édes Jézusunk egész élete az áldozatok szakadatlan láncolata vala. Hiszen azon 33 év alatt, míg ezen a büntheres földön járt, nem cselekedett mást mint Atyjának mennyei akaratát, a ki őt a földre küldte; azon mű magasztos befejezésén fáradozott, a mely az örök Atya megfoghatlan végzéséből reabizott, mielőtt a világok lettenek. Maga bevallja ezen küldetését, a szeretet apostola által szólván: «Nem azért jöttem a földre, hogy magam akaratát teljesítem, hanem annak akaratát, a ki engem küldött». Ján. 6, 38. Isten, a hatalmas, nem csak engedelmisséget közetelt egyszülött fiától, hanem, hogy véres áldozatot hozzon az emberiségért a keresztfán, a gyalázat fáján, a mely reánk nézve az üdvösség és áldás fája lön. Ezen a szent fán adá át magát egészen mennyei Atyja szentséges akaratának; azon áldozta föl mindenét, a mije volt, még szentséges szívet is éretünk. Föláldozta a betlehemi jászolban didergő gyermek könnyeit; föláldozta mélységes fájdalmát, a mely földi életében zugó áradatként szakadt reá, a melyek őt a fájdalmak királyává avatták, úgy hogy nincs fájdalom, szenvedés, melyet ne ismerne, meg nem gyógyitana. Föláldozta egész testét tetőtől talpig, úgy, hogy a sebek miatt nem marad rajta épség. Föláldozta szentséges vérének, a melyből a szent atyák tanúsága szerint egyetlen egy csepp elég lett volna, hogy a bűnös emberiséget megváltsa. Lelkét áldozta föl értünk, a melynek hő vágya vala meghalni Ádám bűnbe jutott ivadékaikért. Életét adja értünk, Ő az élet Ura és oka, hogy gyötrelmes kín, szenvedés után a halál diadal-maskodjék rajta, de csak kis időre. Egészen föláldozta magát éretünk, mert a mint az apostol mondja: nagyon, mindhalálig szeretett bennünket. Méltán mondá tehát a trienti szent zsinat: «A mi Urunk Istenünk a kereszt oltárán önként áldozta föl magát éretünk» (Trid. sers. 22. cap. 1), hogy «a honnét a halál származott, onnét az élet is áradjon s hogy az, a ki egykor a fa által győzedelmeskedett a sátán, a fa által győzessék le» (Praef. de Cruce). A mi Urunk Jézus Krisztus által oltárrá avatattván a kereszt fája, méltán oltárnak mondható.

Szerettem! Tudjátok-e miben áll ezen oltárnak nagyszerűsége és főséges volta? Abban, hogy azon az Istenember esodálatos és a világtörténelemben páratlan áldozatot mutatott be. Találón mondja tehát aquinoi szent Tamás: «Az Atya akaratán szeretettel megnyugodván, engedelmes volt a halálig és pedig kereszthaláláig és így bevégezte azt a kiengesztelő nagy áldozatot, a melyre a nemzetek oly sovárogra vártak». (Theol. p. 3, 48.) A mi ezen áldozatot minden áldozatok fölé emeli, az a föláldozott szent személye és az áldozó pap. A ki föláldoz, nem az új-szövetség egyszerű papja, a ki naponkint kiterjesztett karokkal áldásért könyörög a népre; nem főpap, a kinek diszes öltönyén nem csillog a tizenkét nemzetséget jelző tizenkét drágakő; ő a szentek szentje, az Atyának egylényegű Fia, a ki az Atyától mindöröktől fogva származik, a ki a világok előtt vala. Legszentebb főpap, a kinek nem kellett előbb áldozatot bemutatnia, hogy maga megtisztuljon, Ő benne az Atya örömét leli kezdettől fogva. Ő az, a ki az idők teljességében a te és az egész világ bűneiért elhagyva mennyei trónusát, gyarló emberi testet vön magára, hogy mindenben hasonló legyen hozánk, kivéve a bűn átkát. Jézus Krisztus ő, azaz Megváltó, Szabadító, Üdvözítő. És az áldozat, melyet bemutat, nem áldozati állatok vére, nem a termés legjava, nem illatos tömjén, a mely kedves áldozatként szállott föl a Jehovához az aranyfüstölőkől. Főséges, összehasonlíthatlanul becsesebb áldozatot mutat be. Az Isten bányát hozza áldozatul, saját szeplőtelen testét és vérének, a mely lelkeket gyógyító, üdvözítő gyógyforrásként csergedezik a kereszt oltáráról alá. Maga az Isten-ember az áldozat,

«a ki mindannyiunkért megfizette a váltságdíjat», a melyet mi sohasem fizethettünk volna meg. Szeretteim! mily kegyelemteljes áldozat! Mondjátok csak, látott-e valaha a világ ehhez hasonlót? Soha! Hiszen ezen áldozat az egész világ bűneiért engesztelő áldozat. Minden Lüneiért, a melyeket a világ kezdetétől fogva elkövettek, elkövetünk s el fogunk követni. Ebből értem meg az apostolok fejedelmének szavait: «*Krisztus maga viselte a kereszten a mi bűneinket, hogy meghalván a bűnnek, az igazságosságunk éljünk: az ő sebei által gyógyulunk meg*». Ő eltörölte szentséges vérével adósságlevelünket. Ott függ az a keresztfán, kiegyenlítve. Nézzetek a Golgóthára, a hol az ég ölelkezik a földdel a szeretet és megbocsátás szent áldozata által! A mennynek kapui megnyílnak, hogy a megváltottakat befogadják. Az ég csarnokai örömujjongástól visszhangzanak a megdicsőültek Allelujájától, a kik dicsőítik a szeplőtelen Bárányt, ki mngtörte a bűn és pokol hatalmát.

Szent, fölséges, tiszteletreméltó oltár a keresztfára. Az a keresztfára, a melyet édes Üdvözítőnk átölelt, melyet szentséges vérével itatott, fölment. Mily bőséges áldás árad onnét szét ez egész világra. «A keresztt — mondja Aranyszáju szent János — ismét megnyitotta a mennyországot, hogy a lator betérjen, hogy az a pusztulásra, romlásra szánt emberiség ismét éljen.» Méltán tiszteli tehát az Egyház minden kitüntetéssel üdvünk szent jelét. Föltüzi oltárainkra, hogy beragyogja áldásával mindennapi áldozatunkat. Ha rátekintünk tehát, szeretteim, a keresztfára, nem tudom, a hála, vagy öröm érzése legyen-e nagyobb? Térdeljünk gyakran le a keresztfára előtt, hogy azt szemlélvén, a világ küzdelmeiben lankadó szeretetünk ismét föllángoljon, erőt merítsen. Csendes otthonunk magányában boruljunk le ezen oltár előtt, áldozunk föl azon szívünket, a mint egykor a legszentebb Szív minden csepp vérével azon értettünk föláltozta. Ezen böjti szent időszakban különösen elmélkedjünk a szent keresztről. A hivatás, kötelesség óráiból szenteljünk a keresztnak, ha többet nem, legalább egy negyedórácskát, hogy édes vágyódással gondoljunk arra a szent szeretetre, a mely a keresztfát oltárrá avatta. Tegyük ezt, szeretteim, s tapasztalni fogjuk szent Albert szavainak igazságát: «Naponkint áhitattal elmélkedni az Ur Jézus szenvedéséről üdvösségesebb, mint egész éven át minden pénteken kenyéren és vizen böjtölni, vagy önmagát vérig ostorozni és a zsoltárokat mind elejétől utolsóig elmondani». (B. Albert M. Sc. sacrf. Miss.)

II. A keresztt, szeretteim, nemcsak az Ur Jézusnak áldozati oltára; a *hívő keresztény oltára is* a keresztt. Ha mi Krisztusnak valódi tanítványai, hű követői akarunk lenni, nekünk is áldozatot kell hozni. A valódi keresztény egész énjét szünet nélkül föl kell áldoznia Istennek. Ezt megköveteli Istentől való függése. Emlékszel-e testvérem, hogy ama fönséges pillanatban, midőn a kereszttviz homlokodra hullott, egész valódat, mindenedet ünnepélyesen esküvel Istennek ajánlottad, elismervén őt legfőbb Uradnak, Királyodnak. Azon szent pillanatban, midőn kereszttszüleid helyetted esküvel íérték, hogy ellene mondasz az ördögnek minden pompáinak, hogy hiszsz Istenben, Jézus Krisztusban, Szentlélek istenben: Jézus szentséges vérével megtisztított az eredeti büntől és a harag Fiából Isten gyermekévé fogadott és ezáltal a folytonos áldozatra köttted le önmagad... És te érzed, tudod ezt... Hányszor és hányszor kellett kemény harcra harcolnod, hogy hűségküddet megtartsd; hányszor kellett győzedelmeskedned a kísértés nehéz óráiban, hogy a hitet, lelked drága kincsét megvédjed. — A megpróbáltatás e nehéz óráiban, ugyebár magad is beismered, hogy Krisztus tanítványának élete folytonos áldozat, de ezen áldo-

zatra buzdít az Ur Jézus példája is. Ha Ő, a mester, a megváltott emberiség Elseje, éltében oly sokat szenvedett, ha ő a mi testvérünk, a jó mennyei Atya Elsőszülöttje nem a kényelem és dicsőség, hanem a megaláztatás s gyötrellem utját választá; nekünk az ő szent Teste tagjainak nem szabad, nem lehet másként éreznünk, nehogy a gyönyörök és örömek széles útjára tévedjünk. A nemzetek apostola erősít meg ebben, midőn imígyen kér: «*Kérlek azért titeket atyámfiai ez Isten irgalmasságára, hogy v ti testeiteket adjátok elő, szent és Istennek kedves áldozatul*». (Róm. 12. 1.)

De ezen áldozatot, a melyet az én és vallás méltán követelnek, hol mutathatnók be méltóbban, mely oltár volna arra alkalmasabb, ha nem az, a melyet a legszentebb Üdvözítő maga avatott föl szentséges vérével, a *keresztt oltára*. Szeretteim, az áldozat kegyelemért, áldásért esd s ezen áldást, kegyelmet csak akkor nyerhetjük, ha önáldozatunkat az Ur Jézus iránti szeretetből mutatjuk be. Erre az oltárra, keresztfára szeretetből kell megfeszítenünk a testet minden bűnös kívánságaival egyetemben. Tekintsünk csak a keresztre! Ott függ ez oltáron az édes Jézus három szeggel szegezve. Példát hagyott nekünk is a mi Mesterünk, hogy mi is, ha hozzá méltók akarunk lenni, három szeggel kell a keresztre szegeznünk magunkat. E három szeg a szeretet apostolának szava szerint: «*A test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége*». (Ján. 2, 16.) Ez a három dönt romlásba annyi szerencsétlen lelket, hogy keserűség rá csak gondolni is. Ha lelkedet megmenteni akarod, e hármat kell a keresztt oltárra szegezned. Ne mond testvérem, hogy nehéz; édes Jézus segítő kezét nyujt neked.

Az első szeggel szegezd keresztre a *test kívánságát*. Ezt a bűnös vágyakozást, a mely a földre a földiekhez nyügöz, mely lelkedet gonddal, keserűséggel tölti el. Ez a vágyakozás, oh mi sokszor elvakít, hogy a csillogó gyönyörpohár után nyujtsd kezedet, a melynek mélyén méreg van. Megrabol ez a megszentelő malaszt diszes köntösétől, hogy meztelenül gyalázkodjál Istened előtt; mennyországot ígér s poklot ad. És mennyi rabslolgája van e bűnnek... Hemzsegnak, telve az utca, a családi szentély, a templom, a természet csendje egyaránt. Testvéreim! Ha van valaki közületek, ki rabja e bűnnek, oh ne keményítse meg szívét a bűnbánat e szent időszakában s hallgassa meg az apostolok üdvös intelmét: «*Szerelmeseim! Kérlek titeket, mint jövevényeket és zarándokokat, tartózkodjatok a testi kívánságoktól melyek a lélek ellen harcolnak*». (Péter 2, 12.)

A második szeged verd a *szemek kívánságába*. A kapzsiság ördögének szülötte a bűn, a mely a vagyon, a pénz után tör, boldogságnak, erénynek romjain. Szent Máté szava óv e büntől: «*Ne gyűjtsetek a földön kincseket, a melyeket a rozsdá és moly megemészti, a melyeket a tolvajok kiánsnak és elvisznek*». (Máté 6, 19.) Jó apostolom, a te üdvösséges intelmed ma süket fülekre talál... Vajha, testvérem, közületek mindazok, kik földiekre szegzett tekintettel a mulandó javak gyűjtésében izzadnak, legalább ezen áhitatos böjti időszakban megértene, hogy a földi javakkal csak úgy éljünk, mintha nem használhatnók, nehogy midőn aranyat, kincset érő vagyont gyűjtenek, a gyönyörök gyöngyét, halhatatlan lelkeket elveszítsék.

A harmadik szeg az *élet kevélységének* szól. A kevélység az, a mely miként egykoron Lucifert és társait a magas ég gyönyörűségeiből a pokolba taszítá, maiglan is igen sokakat a romlás kárhovatába taszít. Az a kevélység, a mely Isten koronáját elrabolja, hogy önistenítésben saját fejére helyezze. Az a nagyravágyás, a mely a pokol mélységéből sarjadozván sok egyéb más bűnöknek undok anyja. Szentírás szava óv, figyelj rá: «*Nem fem-*

héjazván, hanem az alázatosakhoz alkalmazván» (Róm. 12, 16.) éljete.

Imígyen válhatnak üdvötkké az Ur keresztjéről a szegkek. Az legyen mindenkor szeméitek előtt, a mit mond szent Pál: *«Távol legyen tőlem másban dicsekednem, mint az Ur keresztjében, a mely által a világ megfeszítettett nekem és én a világnak».* (Gal. 5, 14.) Így vagytok a Mesterhez hasonlóan keresztre szegezve. Vele szenvedtek. Vele meghaltok. Vele megdicsőültök. Így válik a keresztfa, a melyen az Ur Jézus közel 1900 évvel ezelőtt bemutatta az áldozatot a mi váltságunkért; a keresztények oltára, a melyen önmagát naponkint föláldozza. Igaz, hogy ez áldozat, oh mi sokszor szenvedésteli, gyöttrő, sokszor könnytelt, sokszor véres áldozat, de érdemszerző s Isten előtt kedves. Isten szemében jóillatú áldozat, a melyben gyönyörűsége telik. És ha megfogyatkoznék a mi bátorságunk, ha a világ esábjával, nagyravágyásával ismét körülhálózna bennünket; oh tekintsünk e vergődés lelki agónia óráiban bizalommal a keresztre, az ő szent életére és arra a piros vérré, a mely drága szent sebeiből váltságunkért aláhullott. És akkor megerősödik ismét a mi lelkünk, megittasulunk a szeretettől és lángoló vágyódásunkban nem fogunk mást látni, kívánni, mint Krisztust, a mi Istenünket s a keresztet, hogy azon magunkat egészen Istennek föláldozzuk. Amen.

Népek és nemzetek.

A délafrikai szabadságharcz.

A farsang hetét — úgy látszik — még a hadakozó felek is másra szánják, mint komoly harcra. Legalább Európába egyetlen ütközet hire sem érkezett.

Viszont a béketárgyalások sem mozdultak e hét folyamán se előbbre, se hátrább. A búrok legutolsó kijelentése azt hangsúlyozta ismételtelen, hogy ők óhajtják a békét, de csak tisztességes föltételek mellett és csupán Krüger elnök intézkedéseiben akarnak megnyugodni.

Az angolok körében, úgy a politikusok mint a nemzet kebelében, mindig élénkebb lesz a vágy a béke után. A nagyobb angol városok sorjában tartanak népies közgyűléseket, melyeken a szónokok a békéért beszélnek, a hallgatók a békét követelik.

Az angol politikát pedig újabb fontos kérdés kezdi foglalkoztatni: a cukor vámjának kérdése, mely miatt Európa négy legnagyobb államával keveredett vitába. Már nemzetközi értekezletet is tartottak e tárgyban Brüsszel városában, de ott az ángliusok nagyon merően viselkedtek, az értekezlet tehát széjjel széledt.

Ez a vámháboru — azt mondom — sokkal többre fog kerülni, mint egy valamire való hadjárat és ha ebben Anglia lesz a vesztes, és hogy az lesz, az nagyon hihető, akkor nagyobb árt fizet érte, mint a mennyit hamarjába elbirna.

Mert végtére is Franciaország, Németország, a mi monarkiánk és Oroszország együttvéve nem fognak az elbizakodott brittek tulkapási hajlamainak teret engedni, hanem visszatörölköznek vakmerőségüket. Abból pedig Angliára, még inkább az ő gyarmatjaira nagy kár fakad. Kísérjük figyelemmel a dolgok fejlődését. Ez az igazi modern háboru országok közt. Nincs itt vér, fegyver, csatazaj. De félországok népe pusztul el, ha a kormányok gyöngék, gyávák, viszont egész nemzetek fognak anyagilag lábra állani tudni, ha a politikusok erélyesek, elszántak. Magyarországon az elsőtől kell nagyon félni, a másodikat kell nagyon áhítani.

A halálbüntetés Franciaországban.

A kamara szerdai ülésén az igazságügyi költségvetés tárgyalásakor Dumas a kivégzés tétel törlését indítványozta. Kijelentette, hogy a halálbüntetés az emberséges igazságérzet ellen van és a század gyalázatának tartja. Monis igazságügyminiszter a törlés ellen szólott. Ez a kérdés, ugymond, sokkal fontosabb, semhogy ilyen módon lehetne elintézni, Dumas indítványát 332 szóval 210 ellen elvetették.

Egy izben már indítványozták a francia kamarában a halálbüntetés eltörlését, de akkor az igazságügyminiszter a következő szellemes mondással reflektált az indítványra:

— Beleegyezném a halálbüntetés eltörlésébe, de előbb kezdjek meg a gyilkos urak!

Ez a kijelentés óriási derűtséget keltett és eldöntötte az indítvány sorsát, t. i. — elvetették.

A MAGYAR GAZDA.

A földmives temetése.

Zugnak a harangok,	A dülő elején
Földmivest temetnek.	Megállnak, megállnak...
Fönn az égen ólmos felhők	Nagy köze van a halotthoz
Gyászos kíséretnek.	A vetéshatárnak.

Egyszerű koporsó.	Ki addig egykedvün
Festéke is barna.	Ballagott utána.
Olyanforma, mint az a hant.	Mind belekezd szívfacsaró
A mely eltakarja.	Nehéz zokogásba.

Oldalán születés	Azután leteszik
És a halál éve.	Lassudan a földbe.
Aranysárga buzakalász	A természet könnyeseppekben
Pingálva fölébe.	Bucsuzik el tőle.

A jámbor földmivest	Zsendülő vetések
Lassan viszik, lassan.	Szomorun susognak...
Ne maradjon senkitől	Élet Ura, te vedd számba
Holta siratatlan.	Miért buslakodnak.

Tarcsafalvi Albert.

A gyümölcsfák ültetéséről.

Hogy a gyümölcsfákat mikor ültessük? Erre a feleletet nem olyan könnyű megadni; mivel az nagyon is az időjárástól és az ültetendő csemete minőségétől s a föld fekvésétől függ.

A fák őszzel hullatják el leveleiket s már ezáltal rajtok elegendő sérülés esett, s ugyanazért sokan azt állítják, hogy nem jó az őszi ültetés; igaz is, hogy ha nagyon kövér csemetek ilyenkor ültetnek s rájuk kemény tél következik, akkor nagyon megsínlik az ültetést: de az is igaz, hogy ha az őszi ültetésre gyenge tél és száraz tavasz következik, akkor sokkal biztosabb az őszi ültetés a tavaszinál; mert gyenge télen a kiültetett csemete semmit sem szenved, a téli nedvesség jól tövire mossa a földet: ellenben száraz tavasszal ritka a megfogamzás.

A téli gyenge napos időközön tett ültetés, legtöbb tekintetben egyre megy az őszi ültetéssel; sőt ha az őszzel fölszedett gyümölcsfák szabad helyen tartatván el, úgy ültetnek télen át, az ültetés után következő nagyobb hidegek is ritkán ártnak.

Ritka, homokos talajba az őszi, míg nedves, tapadós agyagba, a tavaszi ültetés előnyösebb.

A tavaszi ültetés csak addig történhetik biztos sikerrel, míg az ültetni való meg nem indult. A kalmás volta az ilyenkor ültetésnek főképp következőkben áll: a gödröket még ősszel kell elkészíteni, hogy azoknak földje télen által termékenyülvén s erőteljesedvén, ez által a megfogamzást, sőt a későbbi tenyészetet is elősegíti; az ültetvényt téli hidegektől felteni nem kell s a munkának sikere nedves tavasszal sok tekintetben bizonyosabb az őszinél: de száraz tavasszal sok kivész az ültetvényből; s még ha száraz tavaszra száraz nyár is következik: akkor, ha csak mindig nedvesen nem tartjuk a csemetéket, az ültetést sikeresíteni lehetetlen.

Első dolog az ültetésnél a gyökér és korona megmetszése.

A gyökérről csakis a megsértett, beteg és az igen hosszú gyökök metszetnek le. Az ép gyökereket mindenkor kimélnünk kell, szem előtt tartva, hogy azok szívják a csemete táplálékára az eledelt s nálok nélkül a fa nem élhet s a mely fának kevés a gyökere, az elcsenevészesedik s végre elpusztul. Csak a szívgyökeret szabad jól megkurtítani; mert a szívgyökér megcsontítása hatással van a szívgyökök gyarapítására, s különösen, hogy azok inkább földszint, a jó termőrétegben terjedhessenek.

A gyökereken tett metszést oly formán végezzük, hogy a sebes rész egyenest a földhöz lapuljon; így a metszett hely bőre alól sokkal könnyebben s hamarabb hajt új gyökereket s hogy metszés közben a gyökér bőre föl ne hámjék; mert ott rendszerint fenyésdni és feketedni szokott az, mely az ép részekre is könnyen elterjed.

A csemetének új állása legalább 4—5 cm.-rel magasabbra essék, mint a faiskolában volt.

A fa gyökerének ne legyen hátráltató akadály a föld között, hogy azok tetszésök szerint terjeszkedhessenek.

Ültetéskor a vizet kimélni nem szabad. Ha a gyümölcsfát elültettük, csakis víz által táplálhatja magát és bátran mondhatjuk: a növény csak iszik és nem eszik. Inni kell tehát adni annak, ha szomjas, de nem kell megfullasztani.

Felhívás a hazai baromfitenyésztőkhöz. A gazdaközönség minden rétege, a falusi kisgazdától kezdve föl egészen a nagybirtokosig, ma már meg van győződve a baromfitenyésztés fontosságáról.

Ezt a meggyőződést elsősorban a statisztikának, másodsorban Darányi miniszternek köszönhetjük, a ki midőn tárczáját átvette, az előde által tervbe vett s részint meg is indított baromfiköztenyésztési akciót — a statisztika adatainak meggyőző hatása alatt — szélesebb alapokra fektette s nagy szeretettel és bugalommal kezdett keresztülviteléhez.

A gazdaközönség figyelme tehát föl lett hiva arra a tenyésztési ágazatra, melynek csupán a külföldön értékesített fölöslegéből 72 milló korona évi bevételünk van,

tehát oly tekintélyes nagy összeg, melynek hallatára önként elgondolkodunk s azt kérjük: Ha ez így áll, miért nem fejt ki a társadalom is, mint testület vagy egyesület, megfelelő tevékenységet azon célból, hogy a kormány által kijelölt és helyesnek is bizonyult irányt támogatva, annak széleskörű működését megkönnyítse.

Ily és hasonló kérdés járt szájról-szájra és szállóigévé vált azon óhaj, hogy a hazai baromfitenyésztők egyesületté csoportosulva, országos működést fejtsenek ki.

Ehhez az Országos Baromfitenyésztési Egyesület újraszervezése vált szükségessé. Az új alapszabálytervezetet kinyomatva érdeklődőknek késséggel küldi meg Agh Endre, a Baromfitenyésztők orsz. Egyesülete szervező-bizottságának jegyzője (Budapest, Úlló-ut 25. sz. Köztelek).

Tisztelettel felhívjuk tehát a baromfitenyésztő nagyközönséget, hogy az élénk

tüzött cél elérése végett, fontos közgazdasági munkánkban kegyeskedjen bennünket támogatni, egyelőre azzal, hogy új alapszabálytervezetet kérni szíveskedjék. Föl a munkára, tömörüljünk, álljunk egymás mellé, dolgozzunk, hogy haladhassunk s tegyük a magyar gazda legnagyobb barátjának, dr. Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. miniszternek munkáját egy társadalmi egészséges és erős szervezet létesítésével könnyűvé és lehetővé.

Budapest, 1902. évi január hó 14.

Az előkészítő 100-as bizottság nevében: Szilassy Zoltán, Nagy Dezső, Monostory Károly, Kaffka Ede, Buday Barna, Hreblay Emil, Jeszenszky Pál, Bern József, Polónyi Manó, L. Asbóth Béla.

Az almamoly elleni védekezés. Almatermésünknek egyik legnagyobb ellensége az almamoly, mely az almának elférgesedését és hullását okozza. Most az almamoly



Kinek vigabb az élete?

egyre nagyobb pusztítást tesz. Darányi földművelésügyi miniszter megbizta a rovarügyi állomást, hogy az almamoly ellen való védekezésről alapos és praktikus utmutatást készítsen. Mindenkinek megküldik a népszerű utmutatást, a kik a földművelésügyi miniszteriumban az országos gyümölcsészeti biztostól, akár a rovarügyi állomástól egy levelezőlapon kéri — ingyen megküldik.

MINDENFÉLE.

Kinek vigabb az életje. A hetyke fiuja! Nem cserél tén a hetedhétországi királylyal se; mert annak bizonyára nincsen olyan jó melegvére, hogy ingujjra vetkőzve róná végig a pesti utcákat. Meg olyan helyrevaló sipkája sincs tén, mely alól szinte boldogabban mosolyogna. Hát még az a szivar a fogak közt! Füstje nincs, az igaz; de minek is volna, hiszen február van, a mikor szája lehetje is beválik füstnek, olyan menten fagyasztja azt párának a csipős hideg. Nagyon jól van az ugy, hogy az a szivar csak fából készült. Mert ámbár nem árt meg férfinak egy-egy pipadohány, sem egy-egy sodrott levélszivar, kivált ha jól szelel, de még a serdülőkorban igazán ártalmas a dohány füstje; bekormozza a növésben tartó tüdőt, szárítja a hörgőket, heviti-füti a gégefőt és ez mind ártalommal jár, a mi, ha nem is rögtön, de majd idővel bizony fájdalmat fog okozni. Azért jól teszi a szülő, ha 18 éven alóli gyermekét akár büntetések árán is visszatartja a dohányzástól. És jót mivel magán az az ifju, a ki tanácsadó szüleinek ezt a szavát megfogadja. Ha éppen mindenáron szini akar, hát ime itt e példa, fogjon fogai közé egy jódarab bodzafát. Ha bodzafa nincsen, akárminő fának a darabja is jó lesz.

Az ágy. Egy harmadát az életének alvással tölti az ember. Angolországban a puha derekaljat és tollal tömött vánkost kiszorította az ágyból a szőrrel bélelt matracz. A francia ágy széles és kemény. A német ágynak az a jellemző tulajdonsága, hogy nem lehet kinyújtzkodni benne. A magyar puha ágyon fekszik és igen melegen takarózik. A japánok padlóra terített gyékényen hálnak. A fejpárnájuk fából van.

Az afrikai törpe törzsek száma ismét szaporodott. A szomali földön egy angol utazó fölfedezte a duonokat, kiknek átlagos magassága csak másfél méter. A kis emberek jó természetűek, nagyon feketék, élénk, vidám természetűek s apró falvakban laknak.

Népies szólások. Azt se mondta, cserélj pipát. (Hozzám se szólt.) — Fűnek-fának rabja. (Mindenkinek adósa.) — Beleapritott, mint a tót az aludt tejbe. (Bolondot cselekedett.) — Fölhuzta a Samu nadrágját. (Berugott.) — Jaj-harasztra került. (Rossz sorsra jutott.) — Odaveti neki a gyeplőt. (Nem gondol vele.) — Nincsen szeme. (Nem tud pirulni.) — Hónod alá tedd a nyelvéd. (Ne sokat beszélj.) — Meggyütt az első lovas. (Az először ásitóról mondják a fonóban vagy más társaságban.) — Nem is árnyékozza. Nyomába se léphet. (Nem is lehet hozzá hasonlítani.) — Gyí te Sárga, nem adják a lányt. (Mondják, mikor valami dologban hiába fáradsz.) A mátraalji és felső-borsodi nép körében használatosak ezek a szólások.

A „Magyar Néplap“ szerkesztőségének és kiadóhivatalának mostantól czime: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28/b. (ajtószám 17., a legfelső emeleten).

Egészség — üdeség.

Néhány őszinte szó.

A szeszfogyasztás megállapított statisztikája bizonyítja azt, hogy évről-évre rohamosan növekedik azoknak a száma, a kik a szesz italok élvezetére tulságos hajlandóságot tanusítanak. Az utolsó népszámlálások alkalmával összeállított kimutatások szerint Magyarországon évenként körülbelül 100.000 hektoliter szesz ital fogyasztanak el, a melyből egy-egy emberre, — ha az ország lakosságát figyelembe vesszük, — 5—6 liter szesz ital esik évenként. Nem volna sok s talán nem is tenné olyan súlyossá megélhetésünket, talán nem nehezítené meg létért való küzdelmeinket, nem lenne oly befolyással anyagi viszonyainkra sem, ha mindannyian egyformán fogyasztanók azt.

A lakosságnak egy-két rétegében, a mezőgazdaságot s a városokban ipari foglalkozást űző népeknél mutatkozik szomorú jelenséggé az, hogy daczára a szesz italok drágításának, az iszákos egyének száma nemhogy kisebbednék, hanem gyarapodik fokozatosan.

Igen téves fölfogásból indulnak ki földművelőink, gyári munkásaink, iparosok s kereskedők akkor, ha azt hiszik, hogy talán hosszadalmas fárasztó munkájukra ez erőt nyújt nekik, hogy gyarapítja munkaerejüket, ha azt vélik, hogy kitartóbbá teszik gyötrődött testüket, fölfrissítik fáradt tagjaikat. Nem — ellenkezőleg, — s ezenkívül az egészségre is rendkívül ártalmas.

A muló mámor néhány perczre elfeledteti ugyan a nyomort, súlyos bajainkat, fölvidítja ugyan szomorú lelkünket — de ezek mellett sokkal nagyobb káros hatása van, mint a mennyi a mulólag gondot feledtető méregnek a haszna.

Mert vajjon mi okozza a sajnálatos közzgazdasági pangást, mi okozza családok, egyének elszegényedését, mi juttatja szegényházba, koldusbotra őket? Az iszákosság, — az alkohól tulságos élvezete.

A szesz ital mérték nélkül fogyasztók eladósodnak, elszegényednek, mert pénzüket a pálinkás bódében költik el s a csendes otthonból szintén pálinkás üzlet válik, mert haza is kell vinni feleségüknek s gyermekeiknek is s így az erkölcsösség, erény színhelye csakhamar a züllés, káromkodás, szegénység, elégedetlenség tanyája lesz.

Kedves Olvasóim! Igaz jó akaratú intelk benneketek, — szivetekhez szólok, — küzdjétek a társadalom betegsége ellen, intsétek a népet mértékletességre, figyelmeztessétek őt ezekre a veszedelmekre, melyekre fölhitvük gyelmeteket. Adj jó példát felebarátodnak, gyermekeidnek, környezetednek — óvd először magadat, környezetet, — mert hidd el, így lesz erényes, boldog családi tűzhelyed.

Németh István.

Jó könyvek.

Keresztuti könyvecskék magyar és tót nyelven. A keresztut járásának módja az Egyház által előirt imák és énekekkel. A magyar kiadás több ezer példányban forog közkezen. Füzve 26 fillér, kemény kötésben 40 fillér. 100-anként egyszerre megrendelve 30 fill. A tót kiadás *Krizova cesta*. Füzve 26 fillér, kemény kötésben 40 fillér. 100 egyszerre megrendelve 30 fillér. Különösen a tót kiadás egyesíti magában a tót nyelv sajátosságait s azért igen keresett. — Megrendelhető *Oktató Népkönyvtár* czimén *Budapest, VII., Csömöri-ut 32.* a pénz előzetes beküldésével. Kérjünk jó könyvekről tartalmas árjegyzéket.

Nyilttér.

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógmód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív, vese, gyomor**, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos **idegver** és **bőlbajoknál**. Biztos védelem **szélhűdés** és **elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógmód megalapítójának és **egyedüli** képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rend. intézete van

Budapest, V., Váci-körut 18.

Rendelés naponta 9—1. és 3[—]6-ig. Djazott levélre válaszol. Betegeket intézelen kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógmódja.

KEDVDERITŐ.

Még sem az igazi.

Egy cigánylegény azzal a panaszszal állított be a napokban a vácsi járásbíróshoz, hogy egyik füstös kollégája az elmúlt héten éjjel alaposan elrakta.

A bevádolt more nem is tagadta az esetet, csak kedvetlenül mondogatta :

— Nem téged akartalak megverni!

— Nem-e? — kérdezi a bíró.

— Nem hát, kérem alássan, — mondja a legény szomoruan. — ez már a második, a kit tévedésből verek el s ez sem az igazi.

Mért anya és nem atyanyelv?

Péter kérdezte Páltól. Miért? Hát azért, mert az anyák sokat beszélnek, az atyák meg sokat hallgatnak. Tehát nem az atyáktól, hanem az anyáktól tanuljuk meg a nyelvet — felelte Pál.

Közgazdaság.

Az államvasutak forgalma. A Magyar államvasutak forgalma az 1901. évben a következőkép alakult: Földadatott összesen 2.505.185 kocsi fizető áru, a mi az előző évhez képest 54.719 kocsiemelkedést jelent; a többlet főleg a nagyobb fa-, széna- és szalma-, cukorrépa-, cukor- és darabáruforgalomból származik, míg gabonából, vasból, kövekből, érczekből és szénből jóval kisebb mennyiségek kerültek elszállításra, a minek főleg a rossz termés és az építkezés pangása volt az oka. A földadott gabona a mult évben csak 228.909 kocsi (az összforgalomnak alig 9 százaléka) volt, a mi az előző évben földadott mennyiséghez képest 8 százaléknyi csökkenést jelent; a földadott liszt mennyisége majdnem változatlan maradt (96.329 : 97.081 kocsi). Az ez idő szerint legnagyobb czikkből, hazai szénből földadatott 329.566 kocsi (az összforgalomnak csaknem 14 százaléka), a mi 14.777 kocsival kevesebb, mint 1900-ban. Ellenben emelkedett az élő állatok földadott mennyisége az 1900. évi 113.019 kocsirol 116.155 kocsi; a cukorrépa is emelkedett (107.907—121.966 kocsi), szintugy a faneműek földadása, a mely a földadott áruk sorában mennyiségre nézve a második helyen áll; ebből 1900-ban 284.244 kocsi volt a földadás, az elmúlt esztendőben pedig 300.513.

Budapesti piaczi árák.

Buza: Tiszavidéki 9·65 kor., fehérmegyei 9·70 kor., pestmegyevidéki 9·45 kor., raktáráru 9·60 kor.

Rozs 7·88—0— kor.

Zab: 7·63—0— kor.

Tengeri: 5·10 kor.

Az árák 50 klg.-kint, koronaértékben értendők.

Liszt: Mai átlagos jegyzések Budapestén.

0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
30·80	30—	29·20	27·60	26·80	26·60	25·80	23·60	—	11·60

Korpa. Finom: 9—, durva 9·40.

Ferenczvárosi sertésvásár. Készlet 578 drb. Érkezett 1036, összesen 1614 darab. Eladtak 1168 drbot. Maradvány 456 drb. Árák: Malacz —— korona. Páronkint 120—180 kilogram sulyban 92—98 kor., 220—280 kilós 94—100 korona. 320—380 kilós 94—98 korona. Öreg nehéz, páronkint 400—500 kilogram sulyban 90—94 korona 100 kilogrammonkint élő-sulyban. Páronkint 45—50 kiló és a vételösszeg 4 százaléka-nak elengedése mellett. A vásár élénk volt.

Borjувásár. A vásárra került 308 darab szopós, — rugott borju, 8 darab egyéves növendékállat, — darab belföldi és — darab bécsi leölt borju. A szopós borjuért 70—92 koronát fizettek 100 kilogrammonkint élősulyban. A vásár élénk volt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

G. János Tapolcza. Előfizetése a mult év végével lejárt. — **Rudabánya.** Ön félreértette a kérdéseket; korengedélyért kell folyamodnia. — **L. R. Keczel.** A kivetés helyes mennyiségben történt; fizesse meg legkésőbb szept. 15-ig, a főbbezés csak a költségét szaporítja. — **István bácsi.** Nagyon köszönöm a hozzánk mutatkozó bizodalmat, de olyan ügyben, melyet hat prókátor összegabalyított, innen Pestről és ahból a 14 oldalos levélből bölcs tanácsot nem adhatok. — **Római zarándok.** Forduljon Essert János káplán urhoz Zentára, mint-hogy magának az közelebb esik, mint Budapest. — **K. Lajos fia.** Bizza csak magát és ügyét az apja gondjára, aztán nyugodten mehet el. Májusnál hamarabb alig tárgyalnak abban az ügyben. Ha azonban az akármikor érkező idézésre meg nem jelenik és elmaradásának elégséges okát se tudja vallani, akkor pénzbírsággal fogja terhelni a törvényszék. Vallani azonban nem tartozik, ha nem akar és ezt mindjárt az első fölhívásnál jelentse ki a bíró előtt. Ha pedig még is vallani akar, akkor aztán csak az igazat szólja ám, mert megesketik a beszédje igazságára. Egyébként pedig szívből azt tanácslom, beszéljék rá maga is meg mások is az édesanyját, hogy álljon el a panaszától és béküljön meg az apjával. — **Nyolcezres előfizető.** Mi elküldtük pontosan mindenki naptárját; ha pedig módjával megrekklamálta, másodikat is küldtünk neki. De csak nem viszem el magam a magáét? **K. K. Tisza-Bó.** Nincs hátralékja, de az ide előfizetést még nem küldte be. — **J. M. Tornallja.** Az ön előfizetése márczius végén jár le. — **I. István.** Azt a könyvet én nem ismerem. Már többen kérdezték, de én még nem láttam. A könyvespolczra csak olyan könyvet ajánlhatok, melyről tudom, hogy jó. Ezt pedig csak abból tudom meg, ha elolvasom. — **Töb-beknek.** Ha a czikk alatt nincs név, hát az azt jelenti: «Ne kérdezd, ki beszél, csak azt halld, miket mond!» — **Vágvecsei.** A kérdzett ur lakását nem tudtam meg. Budapestén állandó lakása bejelentve nincs. — **Rossz fiu.** Hja, szegény ember szándékát, boldog Isten bírja! Annyit adjon nekik, a mennyit adhat. Isten majd a szívet nézi. Az öregek csak szokásból dohognak. — **Ny. J.-né Magyarád.** Tartozása mindössze 2 kor. — **M. Sopron.** Megteszszük kívánságára. — **K. József Moson.** Megtudakoltuk a dolgot a biztosító intézetnél és rendben találunk mindent. Kár volna a már befizetett pénzt vesztére boesájtani.

A darnói templom javára rendezett
tárgy-sorsjáték húzása
visszavonhatatlanul

f. é. április 15-én fog megtartatni.

Ezerkétszázöt nyeremény van!

(Ezüstnemű, gyönyörű házi oltár, butorok, aranyóra, konkolyválasztó, konyhafelszerelés stb.)

Egy sorsjegy ára 1 korona, öt sorsjegy ajánlva 4 korona 35 fillér, tíz sorsjegy ajánlva 8 korona.

Legzeleszerűbb a pénzt utalvánnyal előre beküldeni. Ajándéktárgyak a sorsjáték céljaira köszönettel elfogadhatnak és a sorsolási jegyzéken nyugtáztatnak.

A sorsolási jegyzéket megrendelőinknek megküldjük.

A ki sorsjegyet vesz, vagy a sorsjáték céljaira ajándéktárgyat küld, az templomunk jötevője és része lesz évenként egy örökös szent misében.

Tiszteletteljesen kérjük ügyünk szives pártolását.

A megrendelést így tessék czimezni:

A r. k. plebániahivatalnak Darnón, Mosonm.

Köszönőirat egy levelezőlapon. (Közjegyzőileg hitelesítve.)

Tisztelt uram! Sertéseim már jó idő óta nem ettek s nyomorultan néztek ki. Véletlenül enybereim egyikétől kaptam egy c. omagot az Ön hizlalo porából. Es csodák csodája! Sertéseimet nem gyözöm etetni s már pár nap ala t is tetemesen hiztak, a mit csak ezen szemek köszönhetek s mindenkinek a legmelegebben ajánlhatok. Kérek postafordultával 5 csomag sertéstápport. 31/10, 1900.

Tisztelettel

Englisch József, pályamester, Belixe, Slavonia.

Ezen másolat teljesen e. vezik az előttem levő, 4 fillér és 2 filléres bélyeggel ellátott levelezőlapon irt eredetivel. Laibach, 1901. október 3.

(Közjegyzői pecsét.)

Plantan Iván, s. k. közjegyző.

STOWASSER J.

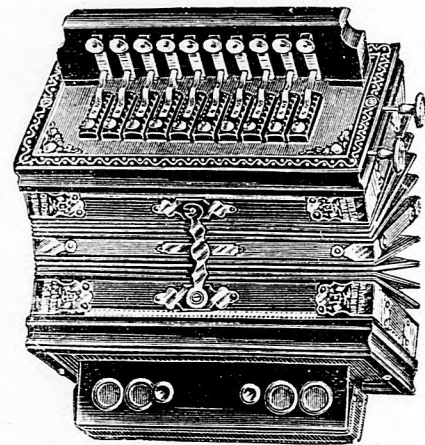
cs. és kir. hangszergyáros, a cs. és kir. hadsereg és a m. kir. honvédség szállítója.

Budapest, II., Lánchid-utca 5. sz.

Hegedűk vonóval 3 frittól 15 frittig. Mesterhegedűk vonóval 15 frittól 300 frittig. Gordonkák vonóval 10 frittól 150 frittig. Nagybögők vonóval 20 frittól 100 frittig. Fuvolák 2 frittól 100 frittig. Szárnykürtök 14 frittól 20 frittig. Czimbalmok 35 frittól 300 frittig. Ősi magyar tárogatók szabadalmazva 20 frittól 60 frittig. Elpusztíthatlan, kitűnő erős hangú harmonikák, utólérhetetlen erős hanggal és tartóssággal 3, 4, 5, 6, 8, 10 frittól 80 frittig. Templomi és más zenekarok részére

fuvó- és vonó-hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállítatnak.



Harmonika-árjegyzék külön kérendő.

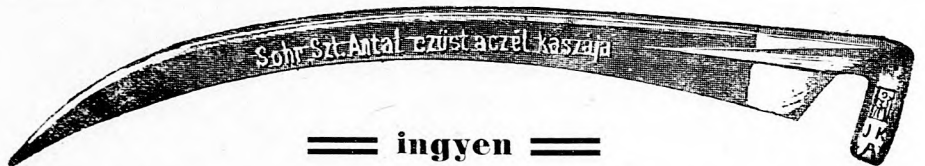
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.



Minden sertésbirtokos megveszi a **Trnkóczy dr. sertéstápport**, mely minden kereskedőnél kapható vagy ha nem, úgy postán rendelendő. Trnkóczy gyógyszerháza Laibach, Krajna. 1 csomag 50 fill. 5 csomag 2 kor.

„Szent Antal“

kaszagyár



== ingyen ==

küld bárkinek képes főárjegyzéket a közkedvelt, világhírű és a londoni kiállításon is kitüntetett **«Szent Antal» ezüstacél kaszáról.** — Egyedüli és kizárólagos szállító és főelárusító

SOHR JÓZSEF, Somogy-Szill (Somogy megye),

kihez kaszákra vonatkozó mindennemű levelezés intézendő.

A Sohr «Szent Antal» kasza előnye más kaszával szemben:

1. A Sohr „Szent Antal“ kasza a legfinomabb, rafinált, kétszer edzett ezüst-acélból készül, elszállítás előtt minden darab ki lesz kalapálva és kipróbálva a teljes jótállás mellett lesz a gazdaközönségnek átadva.

2. A Sohr „Szent Antal“ kasza hajszálvékony pengéjű, de merev, feszes lappal, fölötté ropke és csorbíthatlan élű, a legkeményebb hegyi sarjút épp úgy a legkuszáltabb gabonát is játsza aratja le.

3. A Sohr „Szent Antal“ kasza egyszeri fenéssel 200–250 lépésig, egy-

5 drb. rendelésnél a postaköltséget a kaszagyár fizeti. — 10 drb. rendelésnél a postaköltséget fizeti és egy kaszát ingyen, ráadásul küld. **Gyémántacél-beretva három évi jótállással 1 forint 50 krajczár.**

Gyűjtőknek értékes kedvezmény! — A téli hónapok a legalkalmasabbak megrendelőket gyűjteni.

Mindenki kérjen levelezőlapon árjegyzéket!!!



Védjegy